

LITERATORUL

REVISTA LITERARA DIN BUCURESTI

CONTINUTUL NUMERULUI

ANUL III. — No. 1.

Serie noua, 1934.

PREFAȚA DE IDEI

1. Prefața de idei	1-11	M. A. Macedonski
2. Cântecul lui Ion	"	F. J. J. J.
3. Cântecul lui Ion	"	Carol I. I.
4. Cântecul lui Ion	"	D. D. D.
5. Cântecul lui Ion	"	Gr. V. V.
6. Cântecul lui Ion	"	Al. A. A.
7. Cântecul lui Ion	"	F. F. F.
8. Cântecul lui Ion	"	Lucr. L.
9. Cântecul lui Ion	"	S. S. S.
10. George Văntoșea, nuvelă, <i>Jurnalul</i>	"	Mih. M.
11. Cântecul lui Ion	"	A. A. A.
12. Cântecul lui Ion	"	L. L. L.
13. Cântecul lui Ion	"	Ion. I.
14. Cântecul lui Ion	"	Z. Z. Z.
15. Cântecul lui Ion	"	Th. Th.
16. Cântecul lui Ion	"	Th. C. C.
17. Cântecul lui Ion	"	S. S. S.
18. Te-am văzut, poezie	"	D. D. D.
19. Opiniunea Președintelui asupra poeziilor lui Al. A. Macedonski	"	Marco. M.
20. Sonete, poezie italiană	"	S. S. S.
21. Mama safirizilor, poezie	"	Al. A. A.
22. Balul, poezie	"	D. D. D.
23. P'un album, distih.	"	Ca. C.
24. Joc de Evantaliș, poezie	"	D. D. D.
25. Moștenitorul Crăciunului, <i>(nuvelă)</i>	"	G. G. G.
26. Improvizarea, poezie	"	D. D. D.
27. Cântecul lui Ion	"	Al. A. A.
28. Gravurile noastre	"	Redacția

BUCUREȘTI

Tipografia Națională, Strada Lăzari 1, No. 3.

ANUNCIU

„ Roua duminetei “ va fi tipărită în un volum de poezii ale d-ului Șcaț lat
Mășu. — El va apărea în luna Martiu

Autorul deschizând lista de abonament, le-a și dăruit per oanelor în-
tritoare de literatură națională, pe care, le roagă, cele ce vor fi române, să
se lătrimită cu banii ce vor fi încasat și cu adresele clare ale onor. abo-
nati, — autorul având intenționează mulțumi la finele volumului tu al r
J-to abonati.

La tele se se trimite la adresă : Calca Rachevei, No. 50.

toț d-ului cu nose și l-aș citit pe d. Moseu, voi avea ocazia să și împărtăș
memoria. Noi vom vorbi despre această broșură îndată ce va apărea

Redacționea Revistei *Literatorul* luând inițiativa de a forma o bibliotecă
pentru uzul elevilor din Conservatorul Român din București, roagă și toț
abonați să și pe ori ce-alți iubitori de propășire a culturii națio-
nale să trimite chiar pe adresa Literatorului, cărți sau ori ce alta dona-
țiuni cu care vor bine voi să contribuie. — Numele donatorilor vor fi pu-
blicate atât în Literatorul, cât și în ziarul politic.

ERATORUL

IANUARIU 1882

LIBERTATE DE IDEI.

ADMINISTRAȚIA

Junii 10 lei; pe an 20 lei

Strada Poșta-Veche No. 6. Episcopie.

RISORILE NEFRANCAȚE SE REFUZA

NOAPTEA DE IANUARIE

Ca stimă și prietenie d-lui Dim. D. Racovița.

I

Disperare înunecoasă, te-am purtat pe a mea frunte
Și sub flacările tale, inima-mi s'a consumat
Ca bușteanul ce pe vatră în durerile lui crunte
Geme, șulără și plânge pe cărbuni încovoiați;
Imi formaseși o coroană ce ca pietre nestimate
Avea lacrămile mele licărind la focul tău;
Mi-ai fost muza cea mai scumpă și cu brațe înfocate
Te avui drept fidanțată, amorează și calea!
Ca Iacob frumos și tânăr, ce-adormise la fântână,
Deșteptat fără de veste de un ânger lucitor,
M-ai stîrnit la luptă cruntă și ai vrut să-mi fi stăpână
Și s'apeși pe beregată-mi cu giganticu'ți picior!
Ca Iacob intrași în luptă ș'am ieșit ca el asemeni,
Și nici tu nu ești învinsă și nici eu învingător,
Dar alături, de-oboșeala, ne-am culcat ca niște gemeni
Ș'am dormit de este-o vreme într'un somn îngrozitor!

Lumea care este-o mare cu talazuri furtunoase
Mi-a văzut a vieții barcă de atunci alergând
Dusă în voia întâmplării pe adâncimi întinse
Care n' fost mers rate nici de oiești
Fără de, fără cârnă, c'...

Și cadavre de iluzii și speranțe vestejite
Zac, de vecei închise poate, în coșciugul fune

Lemnul dacă arde'n vatră a ramas cenușă și
Ce mai caut oare 'n lume dac'am dat tot ce
Sunt un soare care-apune, sunt un cântec ca
Sunt o frunză care zace pe al vieții negru li

M'am nascut în niște zile când timp
Din teșghia făcând tribună, legiune
Pune-o talpă noroioasă pe popor și
Zile când se 'nparte țara în calai și în victime
Și când steagul Libertății e purtat de cârcium

II

Inimi reci ca vântul iernii, psalmodii pe-acelaș
Inime nepăsătoare care 'n vecinicul tic-tac,
Regulat orele vieții bateți ca un cronometru,
Știu că versurile mele în adâncul vostru tac!
Ele nu vă spun nimica și ca sunete deșerte,
Află 'n voi niște morminte, mute'n vecei, și 'n vecei inerte;...
Liniștea vă e deplină, ele n'o vor turbura;
Însă poezia sfântă pe-a mea harpă va zbura
Și acum și 'n tot deauna.....— și puteți rămâne mute, ...
Lara și Roméo, vocea vor veni se'mi împrumute
Și cu dânsii împrejur-mi înclinați ca niște ângeri,
Vor aluneca pe buze-mi armonii muiate 'n plângerii!

Credeți oare că un cântec când din suflet se revarsă
Speră s'află un răsănit între suflete de morți?
Credeți oare că o frunte când de foc curesc e arsă
Și pătrunde c'o schinteie Pată Raiurilor porți,
Și știe de-omenire, când pe-a cerului cărare
Să coboară într'a gândului cântare
Că conștiința armoniei, ângerești
Că roua când în zori de zi
Că cerestii.

LITERATORUL

Caută se reînvieze foile căzute moarte
Prada pulberii în care le ia vântul să le poarte? ..

Însă voi ce-ați plâns cu mine pe ruinele simțirii,
Frații mei de cugetare, frații mei de suferinți,
Voi care-ați zburat cu mine pe-aripa nenorocirii
Dând la vânturile soartei aspirații și credinți,
Voi care-ați trăit ca mine între cearcăne înguste,
Sfășiați de-al vostru suflet ca de lacome lăcuste,
Voi puteți a mă 'nțelege, căci voi singurii ați trăit...
Este o poemă 'ntreagă de-a fi plâns și suferit!

Voi care cunoașteți viața sub ori-care formă, — Voi,
Frunze vechede putate de Răstriaște prin noroi,
Voi care-ați umblat pe uliți fără haîne, fără pâine,
Și v'ați căuta stapănul ca rătăcitorul câine,
Ridicând în lupta vieții fiunții semețe de eroi,
Voi nesiguri nici de astăzi și nesiguri nici de mâine,
Voi puteți a mă 'nțelege, căci voi singurii ați trăit. ..
Este o poemă întreagă a înțelegerea de a 'și fi cerșit!

Voi care în nopți senine ați pândit pe sub ferestră
Pe când luna 'nbraceă zidul în tapetele-i măiestre
Pe când vântul pleaca fruntea t'ului mirositor
Inime tremurătoare sub impresii de amor,
Tineri care din femeie v'ați făcut o zeițate,
Corpuri necorupte încă, suflete electrizate
Voi puteți a mă 'nțelege căci voi singurii ați trăit
Este o poemă 'ntreaga de a zice; „Am iubit!“

Voi care-ați simțit în creierii o divină inspirație,
Geniului ce 'nbrașarăți toată nvecă nra mare,
Voi ce-ați despicat natura c'o privir altă,
Cugete, adâncii prăpastii ca al cerului reu și nru
Harpe atinse de suflarea nem...

O! Dar voi, care prin viața, ce pe bun și rău adapă,
 Treceți fără a lăsa urme ca și câinele prin apă,
 Grași pedanți, burdufi de carte și de învățătura goi,
 Bogătași ce cu piciorul dați la inimă în gunoi,
 Parveniți fără rușine, miserabili ce la cărmă
 Faceți salturi patriotice pe fringhie său pe sîrma
 N'am cu voi nici un amestec, căci în lume de-ați trăit,
 Este o satiră 'ntreagă faptul că v'ați zămislit!

III

Aide, soartă ne'npăcată scoală-te din nou la luptă....
 Său dam viață sau dam moarte, căci din somn m'am deșteptat;
 Ia stiletul laș dar sigur, dacă sabia ți-e rupta,
 Să-l înfigi pen' la prăsele într'un suflet revoltat
 Sapa-mi groapa cât de-adâncă, fă-mi dușmanii chiar dupe moarte,
 Vou lupta șatunci cu îne și din corpul-mi vor da flori,
 Inimile simțitoare au la piepturi se le potec....
 Nu poți Eul a 'mi distruge tu ce poți să mă omori!
 Poți sapeși peste-ai mei umeri cu puteri n'nduplicate,
 Se 'mi zmulgi lacrimi dureroase sau un rinjet îndrjit,
 Vou găsi în ori-ce timpuri câte-o inimă de frate,
 Vou găsi în ori-ce timpuri câte un ecou subit!

Înse cip a de Ianuare îmi zgîncează printre geamuri....
 „Ce te plângi, 'mi zice dîna, când la gura sobei stai?...
 „Când ai Mizele se'ți cînte, când ai cugetele neamuri
 \ ai tu la uringe pe-a ta frunte și prietenii oare n'ai?
 \ ai ca glorie dușmanii și ultragiile toate?
 „ 'ai ca glorie ingrații ce-ai creat în urma ta?
 „\ ai ca glorie Restrîștea care 'ți pune bețe 'n roate,
 „Și oind se te oprească, și ajută a 'nainta?
 „Planșă pe cei ce n'au nici una din aceste suferințe,
 „Plușă pe cei ce n'au nici una din aceste mîngâierii!
 „Avînd în ochi lucrămii, ai speranțe și dorințe,
 „Alții nu știu de cât 'numi pustiite de dureri!
 Cîntă înce!“

Am zîmbît... uîţând veninul care 'n suflet mi s'a strîns,
 Şi mi-am zis, că este ylaţa o oîdată comedie
 Care amestecă 'npreună şi dureri şi bucurie
 Punînd lacrămî lângă zîmbet, punînd zîmbet lângă plîns!

Bucureşti, 14 Decembrie 1881.

Al A. Macedonski.

CATRE CITITORI

Cu numărul de faţă, *Literatorul* intră în anul al III-lea al vieţii sale, ca revistă ferită de veninul politicef.

Fundat la 24 Ianuarie 1880, *Literatorul* a lăsat de dorit în anteul an al apariţ unei sale, ca ori-ce întreprindere nouă. D'atuncea ênsă, sub conducerea d-lui Maced ski şi sub neobosita administraţiune a d-lui Th. M. Stoenescu, fie-care lună a văzut revista noastră îmbunătăţindu-se treptat, şi, mulţumită sprijinului abonaţilor, a putut să umple golul ce egzista în ziaristica din capitala României.

Era o ruşine, ca Bucureşti, astă-zî capitala unui regat, să-nu fie represintaţi în concertul presei prin nici o revistă literară.

N apărat că am întîmpinat multe greutăţi, dar lupta şi-a dat rodul, şi *Literatorul*, este astă-z o adevărată şcoală, din sinul căreia, au eşit la lumină tineri cu al căror talent ne putem mândri şi noi şi ţara.

Peste o sută de scriitori au defilat pîn'acum în coloanele revistei noastre, grupaţi împrejurul devizei:

„Lupta pentru lumină“ şi „Lumina prin luptă“,

Şi însăşi barbaţi iluştri prin trecutul lor au răspuns la această deviză, iar curentul s'a format!

„*Literatorul*“ salută dar, în anul al III-lea al apariţiunei sale, pe abonaţi, pe c titorii şi pe toţi sprijin'torii săi, şi cu începerea acestui an introduce pe lângă ântea sa d viză şi pe cea următoare:

„Control de stil, libertate de idei.“

Ast-foi, Revista literară din capitală, devine o republică ce nu va avea alt censor de cât controlul *stilului*. Rugăm, prin urmare, pe cititorii, de a căr r p' me ne bucuăm, să se pună în corespondinţă cu noi, pentru răspîndirea acestei lucrări mîneşti.

Credem că a venit timpul să se formeze un nou partid:

Partidul citirii scrierilor naţionale.

Pentru întocmirea lui am intrat în luptă, atuncea pe când t şi lepadaseră condeul din mînă.

Pentru întocuirea lui, cerem sprijinul tuturor şi primim d'olul tuturor.

Şi d'acea zicem cititorilor noştri:

În literatură este întărirea naţionalităţii un ţel.

Sprijiniţi literatura, dacă ve iubiţi naţionali atea.

Noi, — câţi suntem grupaţi împrejurul

districte, grupuri, cari, — în lupta pentru lumină, — să poată sprijini revista noastră și cu care să stăm în strânse legături.

Persoanele, ce vor răspunde la apelul nostru, sunt rugate a ne scrie pentru a primi din parte-ne lămuriri.

Credem că, mai ales femea română, va înțelege cât de frumoasă este misiunea 'iei în mijlocul indiferentismului general.

De la ea atârână, în mare parte, succesul cauzei noastre, care este o cruciadă sfântă, și la ea facem apel.

Numele aderenților se vor publica, pentru ca se afile țara întreagă cine sunt români de inimă, care n'au uitat, că a se face soldații culturii intelectuale, însemnează a deveni adevărații apărători ai țării.

Redacțiunea

El,

De-am zbura 'ntr'o lume nouă
Unde n'ar fi acel foc,
Ce ne vine de la soare,
Inima 'mă 'i-ar ține loc!

—

De-am trăi sub alte ceruri
Unde stele nu ar fi,
Ochiul tău, stelele mele,
Mult mai gingaș ar luci!

—

Și de nu ar fi nimica
Pe acele locuri noi,
Ce ne trebuî să mai fie
Când sântem noi amândoi?!

Carol Scrob.

TIPURI APARUTE

II

Unu ca mulți alții

E din provincie.
 Tată-seu are zece moși.
 E singur la părinți.
 Toate rudele 'l cred geniū; sunt sigure c'o să 'l vadă *minister*.
 Nu e tocmai prost.

* * *

A trecut clasele primare.
 Vine în București.
 Stă în pension și merge la liceu.
 Plătește mai mult ca alții: are odă separată.
 Directorul 'l lasă să înfrângă disciplina.
 Peste trei ani 'i dă voie sa plece noaptea.
 Prea mulți bani încep a 'l conrupe.
 A dat pe la Herăstrău; să întoarca spre ziuă.
 Cunoaște lumea.
 Și încă e copil.....
 Are 16 ani.

* * *

Termină liceul.
 Prin excepțiune, nu strigă: Paris! s'a lipit de București.
 E înscris la drept. Poartă jeben. Să uită prin sticle
 Locuște în podul Mogoșoaiei: un *buduar* și un salon.
 Are cabrioletă și cai de călărie.
 Concurează la curse.
 Mănuește cărțile. Rar bea apă. E amorezat...
 Scrie a casă o dată pe lună, când cere bani...
 Părinții 'l cred prea ocupat.
 Curtezan public: la șosea, la teatru, pe trotuar, prin familie.
 Înșeală o fată. Fuge cu ea; peste cinci zile o trimite a casă.
 Să crede eroii!

* * *

Pleacă la Paris: în București, profesorii nu's bunți
 Disperă *chiar* pe tată-seu cu cheltuelile.

Trecea p'acolo drept prinț.
 A dat polițe cu date anticipate.
 Intindea mese înțelepților. Era prieten cu toți desmeticiți.
 A avut un duel.
 A fost martor de trei ori.
 Vara pornea la Ostanda.
 S'a luat dup'o actriță în Rusia.
 A plecat cu alta la Londra.
 Peste opt ani, se 'ntoarce în țară.
 Plecase rumen încă și cu viață în obraz.
 Vine searbăd și 'mbătrânit.
 E obosit, sătul de lume.
 Vrea să se 'nsoare!

* * *

Tată-său se mutase în București. S'a lăsat de muncă; vrea să trăcască.
 E deputat; ar vrea să fie meretă.
 Și-a făcut case: un palat!
 E 'n relație cu lumea mare:—bani! !
 Prost de da în gropi.
 Tip de parvenit.

* * *

Primește la Giurgiu pe parisian.
 D'abia 'l cunoaște. Cucoana sa asemenea.
 — Ce 'ți-e și cu învățătura asta! Vezi cum mi l'a prefăcut! ?
 — Cum 'ya căzut părul de multă gândire!

* * *

N'ăi ce zice, să simte ștregarul.
 N'o fi învățat multă carte, dar știe să se poarte în lume.
 Mamele 'l încongioară. Tații 'l privesc chiorâș.
 Fetele mor după el.
 Una cade în laț.
 — Pe el, pe altul nu....
 Lucrurile atî mers departe. Părinții o dată de nevoe.

* * *

E bolnav meretă.
 Tușește toamna.
 Primă-vara stă oară.
 Nevasta m'

muta de la Natanson, dar găsești aiurea? Cu principii frumoase nu se scapă de nevoie — Sper că până mâine voi sfârși cu Natanson fără să știe Costică. Aci în casă ved că trebuie să proced energic, trebuie neapărat să fac o lovitură de stat conjugală.

SCENA III.

D-na BERINIANO. ELIZA. BELNESCU,

D-na BERINIANO

(eșind din odaia ficei sale) Vă supărăm poate, D-le Belnescu, sunteți ocupat.

BELNESCU

Nici de cum D-nele mele, precum vedeți eram să es, am onoare de a vă saluta (merge spre ușe).

D-na BERINIANO

D-le Belnescu, bfnac-voiți a ordona să mi se puie caii la cupea, am să fac câte vă vizite.

BELNESCU

(chiamând) Ioane (Ion apare) D-na Beriniano are ce-va de ordonat.

D-na BERINIANO

Aceasta o puteam face și fără voia D-voastră (cătore Ion) Să puie caii la cupea îndată. (Ion și Belnescu es).

ELIZA

Vezi, mamă, tot face, fugă de casă, pare că l'ar goni cime-va.

D-na BERINIANO

Belnescu are un ton tare nu este de suferit, așa este când se fac mes-alliance. Se înțelege! Belnescu nu se găsește în elementul așu, în sociatatea noastră.

ELIZA

Dar Iorgu aparține unei familii bune și onorabile.

D-na BERINIANO

Să poate, dar nu este educat în ideele noastre.

ELIZA

Incep și eu a vedea că nu vom putea trăi împreună, — dar se 'ți spu drept mamă, 'mi pare reu; eu ved cu toate rătăcirile lui, că Iorgu mă iubește.

D-na BERINIANO

Straniu mod de a iubi! — Dar spune-mi, ai vorbit cu Volbureanu?

ELIZA

Am fost foarte franc cu el, dar 'mi a răspuns puțin ironic.

D-na BERINIANO

Ci sunt înecate... — Fără es acuma ca ciuperceleș... uită de tot deosebirile so-

fietăților, și fiind că au fost admiși în câte-va saloane, și au învățat ceva, cred că pot la se pute pe un teren de egalitate cu noi.

ELIZA

Volbureanu e un om de stănat și foarte inteligent.

D-na BERINIANO

Nimeni nu'î poate contesta aceasta, dar pentru mine rămâne tot-de-una un *parvenu*.
Volbureanu intră.

SCENA IV.

VOLBUREANU. D-na BERINIANO. ELIZA.

VOLBUREANU

Bună ziua Doamnele mele (grabnic) Iorgu nu este a casă ?

ELIZA

Sânt câte-va minute de când a eșit, dar-ședeși vă rog, trebuie să vie îndată.

D-na BERINIANO

Tocmai vorbeam de D-ta.

VOLBUREANU

Parc că izvorul convorbirei secase de tot, ca să ajungeși a vorbi de mine. Dar 'mi s'î escitat curiozitatea și așî voi să cunosc rezultatul deliberațiunilor unui atât de graios areopag.

D-na BERINIANO

Era de tot în favoarea D-tale. — Eu esprimam numai părerea mea de rău, că aristocrația meritului, la care de sigur aparții, voiește a înlocui la noi pe a nașterii, și ziceam că aceasta nu se poate.

VOLBUREANU

(puiind pălăria pe masă). Nu voește a înlocui D-na mea, progresul substitue de la sine pe una altele ; aristocrația nașterii, acolo unde egzistă, este istorică și plină de suvenire mărețe, dar e injustă ; aristocrația inteligenței egzistă pretutindenî căci este naturală și echilabilă.

ELIZA

Eh ! Domnule Volbureanu, sângele nu se desminte nici o data.

VOLBUREANU

Cred că este cestiunea de țara noastră ? Atunci D-nele mele, v'așî întreba, unde găsiți la noi aristocrația de sânge ? Oare străbunii noștri au trecut mările, ca cavalerii de veacul de mijloc, spre a răpi mormântul lui Christos din mâinile necredincioșilor ? A fost la noi o nobleță de spadă, cum era la Francezi, la Teutonii ? Nu ! Doamnele me România n'a devenit acum o țară democratică, ea a fost tot-de-una astfel. Străm noștri erau boeri cât slujeau țara, dar copiii lor nu erau de cât ce deveniau prin meritul lor.

D-na BERINIANO

Nu putești nega cu toate acestea, că a egzistat și egzistă încă, slavă Domnului, o aristocrație la noi.

VOLBUREANU

Dupe mine, încă o dată, n'a egzistat și nu egzistă la noi de cât aristocrația inteligenței. Cealaltă a putut avea cuvântul său de a fi în Franția, căci s'a dobândit cu sângele vătărat pe câmpuri de bătălie. Dar la noi nu este de cât o tristă mainușărie, o palidă copie, ce unii alții s'au încercat a reproduce de la streini. Ce au făcut pentru țară proținși noștri aristocrați?

D-na BERINIANO

Uitați, D-le Volburene, că au pro'at cât de puțin fineață la privilegiuri. Ei au fost cei d'entaili, care le au fost lepădat, și au fost tot-de-una în capul progresului în țara noastră.

VOLBUREANU

Mărturisesc că inițiativa celor mai multe idei liberale împlintate astăzi în țară a fost luate de unii Boeri; dar prin această au avut numai meritul dibacit de a se pune în capul curentului când nu'i mai putea rezista. Ș'apoi Boerii aceia nu reprezintau aristocrația de naștere ci pe cea de merit.

D-na BERINIANO

Ești nedrept. -- Boerii noștri au făcut adevărat liberalism, poate mai mult chiar de cât se cuvenea, iar D-v. nu faceți de cât demagogie, boierii pe care în ingratitudea D-v. îi numiți strigoii, v'au dat creșterea și învățătura de care vă înginașiți, v'au făcut din oameni ai casei lor, oameni liberi și independenți, iar D voastră voină să împingeți prea departe nivelul egalității, ați introdus confuziunea în clasele societății, ați făcut să nu mai fie nimic respectat, nimic sânt; mâine veți sfârâma și icoanele sub pretext de libertate! Așa D-le Volburene, abuzați de libertatea ce v'au dat și ast'fel ne faceți să regretăm biciul pe care noi 'l am desfințat!

VOLBUREANU

D-na mea, libertatea nu se dă, ea apare popoarelor ca lumina zilei și nimicește pe cine voințe să o împiedice. Departe de a fi ingrat, poporul român, în religiozitatea sa, conservă adânc înscrise în inima sa numele a câtor-va Boeri, care în epoca regenerării noastre, ca în diferitele epoce dificile prin care am trecut, s'au pus cu un adevărat sentiment de patriotism în capul mișcării naționale.

D-na BERINIANO

Dar toți acești oameni sunt de ai noștri,...

VOLBURFANU

Nu sunt de-ai voștri D-na mea, sunt de ai tuturor. Oamenii ca ei, nu aparțin unui clase, aparțin țerei întregi și tocmai pentru că le datorăm recunoștință nu trebuie să pierdem fructele dobândite prin sacrificiile și abnegațiunea lor. Ce? oare ai voi să ne întoarcem de unde am plecat și să suspinăm dupe epoca fericită a cnutului regulamentar?

ELIZA

E inutil a discuta cu maica mea, D-le Völburene, ştii că după dînsa ţara n'ă fost nici odată mai fericită de cât în timpul lui Kiselef.

VOLBU REANU

Bravo D-ne Elizo, eată adevărul, — norocirea este că e imposibil, să ne întoarcem la a ea epocă; tot aşa am putea zice Dunării să se în oar ă în pădurea n agră. — Dar în adevăr am intrat într'o digresiune inutilă — mă ertaţi — nărav de avocat. Toate aceste, nu vîd ce aveati a face cu persoana mea de care era vorba, eu n'am pretenţiunea d'a aparţine nici unei aristocraţii, sunt un biet avocat, fac negustorie de vorbe.

D-na BERINIANO

Tocmai D-v advocaţii mai ales, neaţi adus în confuziunea această socială înt resele n ast'e sufera şi D v. faceţi teorie. — Ziceţi că noi imitam foburgul St Germain. Cel puţin, Dv. ce faceţi? Nu ne impuneţi legi, instituţiuni, moravuri străine, pe care noi le p em mişti? Şi eă la rîndul meu voi zice: la străini aă rezon de a fi toate aceste.

VÖLBUREANU

Asta ne dovedeşte că nu trebuie să imităm pe nim ni, şi eu cred ca ne am cam grăbit dar vom ş' sa stăm fără să ne puie frîu nimene! Nu ne ma este permis să n' dăm înapoi! Numai gloabele când aă, daă îndêrît! — caif arabeşti de rasă bună fug mândri şi voioşi prin pustietate p'nă ajung la un oazis. Aşa şi noi trecem prin anarhii pe pegazul libertăţii, ca să ajungem la oazisul nostru: ordinea Betti în tră

BETTI

Trăsura e la scară.

D na BERINIANO

Voiă continua cu plăcere altă dată o convorbire aşa de plăcută. Acuma ne ertaţi. — Elizo! să mergem în odaia ta să ne pregatim.

VÖLBUREANU

Vă cer scuze D-le mele, dacă voiă şta aci ca să aştept pe Iorgi.

ELIZA

Să ne scuzaţi pe noi, că vă lăsăm singur (es amândouă Damele).

SCENA V.

VÖLBUREANU singur

Vechiturile astea sunt încorigibile. Aceasta să chiamă nobleţă. Ce tristă s l franceză? — şi dacă ar fi luat tot de la francezi! Dar nu! numai e e'oiul, r l l, ş' acea manie d'a franţuzi totul paă şi limba.... acea condescendent ama la pentru fie care, acel spirit cavaleresc care distinge pe aristocraia şi naşlunea franţez a l „o blesse oblige“ in fine — le aă uitat, saă mai bine zis nu le aă stiut ni' o dat! Dai unde e Iorgu? Il caut p'et'itudine ca a'i spus că iam aflat ban cu 10 la s

'l gădesc. Tare 'mi-e frică de Natanson, că nu se va ține de cuvânt; lăcomia lui jidovească unită cu ușurința lui Iorgu poate să-l facă să uite promisiunea ce mi-a dat. Dar în fine, e sunt eu? un pedagog, alerg ca un cal de poșta; eata, viu pentru a treia oară astăzi aci, și Iorgu nu se arată! Ion trece pe scena). Iată Ion!... p ată voi afla ceva de la el.. lă (chiamând Ioană!

SCENA VI.

ION. VOLBURFANU.

Ion.

Ce poftiți?

VOLBUREANU

Unde s'a dus Iorgu?

ION. supă at

Par'că eu știu?

VOLBUREANU

Nu fii așa posomor't! Spune'mi di pt, cum merg lu rurile aci în casă?

ION

Cam rău, cocoane. — Bietu coconul Iorgușor azvârle cu bani par'ce sunt sîmburi nu mai este rînduiala în casă, coco ita nu vede, cocoanei mari îi placē, ne ducem pe copcă?

VOLBUREANU

Iorgu cum trăește cu coconița?

ION

C'ne le înțelege? abir' și verbesc, și apoi tot într'un „Musiu“ și o „Madam“ o duc, pare că ar fi la bal. — B't' spune că așa e moda acuma o fi! sunt o slugă, dar dacă asi avea o muere si nu ar zice „Musiu“. i asi trage o sfa ită de bătăie să 'i peară gustul de franțuzeșce!

VOLBURFANU

Dar Natanson, mai venit'a astazi?

ION

Nu n'a enit, bată'l focul, dar coconășul l caută mereu. — Doamne cucoano, bun ad o at ai fi, dacă ai putea să vâri pe jidanul într'un bucluc!

VOLBUREANU e o parte).

N mă iic Natanson mă anăgește. atre Ion, Ce ai cu el, ce 'fi a făcut?

ION

N'am ni c c să am? Dar mai bine mi place jidanul cel prost cu perciuni, f a il ma ocuăse d r acuin că s'a făcut toji boierl, s'au boeuit și tărtanii. Inainte mșela, il m i traea l chieă, acuma e fură cu le ea în mână, și n'ai ce să faci!

LITERATORUL

VOLBUREANU

Măi Ioane! când are să ~~te~~ tacă gura cea rea? nu vezi că s'au schimbat vremele!

ION

A fi, docoane, — dar eu sunt ca lupu, părul l'am schimbat, dar năravul, nu.

VOLBUREANU

Mă duc să caut pe Iorgu. Dacă va reveui, spune'i să mă aștepte.

ION

Bine cocoane! (esst. amânduoi).

SCENA VII

BETTI

(eșind din odaia Elizei). N'a remas de cât cuconița acasă și doarme. Nu știu ce este astăzi în casa asta, unul intră, altul esse, și când gândesc că toate le am făcut eu cu cocoana mare. Dacă m'ar întreba cine va de ce m'amestec, nu'i aș putea răspunde, dar mi place să ved cum se sfădesc. Ce mofturi face bătrâna, nu se mulțumește de nimic, pare că la ea era mai bine, unde slugile mâncau mămăligă și stăpânii să plimbau într'o butcă cu sticle, cu doi poștalioni. — Am mai fost într'o casă unde s'au despărțit iar așa, la D-na Gărănescu. Pe mine m'a dat afară, parcă era vina mea dacă n'a putut trăi hărbatul ei. Tare imi pare că 'i place avocatul și de asta nu lasă pe coconița să spartă, de frică să nu 'l iea. Ce mojie avocatul acela, de câte ori mă găsește sinici o vorbă, nu 'mi zice. (Frumușescu apare la fund.) Prostul nu știe ca fără came-nu poate face nimene nimic într'o casă.

SCENA VIII.

BETTI, FRUMUȘESCU

FRUMUȘESCU (auzind vorbele cele din urmă, s'apropie de Betti, și o prinde de talie.
r cu știu, dragă Betti, de asta am nevoie de tine.

BETTI (speriat țipând)

Ai! — mai speriat, — cum ai intrat?

FRUMUȘESCU

Pe unde intră toată lumea, pe ușă!

BETTI

S tu aud ~~coconița~~ coconița, ce poftesc?

FRUMUȘESCU

Această Betti, eată cinci napoleoni, sunt ai tăi dacă vei face că stăpână ta să primească
scr. asta.

BETTI

O va primi, dar spune ce ești în scrisoare?

LITERATORI

FRUMUȘESCU

Curioasă mai ești! — spune tu mai bine, stăpâna ta este gata?

BETTI

Dacă ți-ași scris, ce mai voiești să o vedești?

FRUMUȘESCU

Asta e treaba mea — anunță-mă.

BETTI

Cum voiești (mergând spre odaia Elisei.) Ce nu să face pentru cinci napoleoni? —

SCENA IX.

FRUMUȘESCU.

Nu prea știu cum să încep, — n'am fost încă în așa pozițiune, — căci toată conquis-tele, ce mi le atribuie lumea, sunt mai toate în imaginațiunea mea. — Am compromis multe femei, dar serios n'am atacat decât cameriere și *deni monde*; poate ar fi bine să ți dau a înțelege că am intențiuni matrimoniale. — Când voi fi o dată pe temă aceea, e le ne de alucată, (Elisa intră.) Eat'o! la rolul nostru!

SCENA X.

ELIZA FRUMUȘESCU

ELIZA (ceremonioasă)

Căutați pe d-nu Belnescu, de sigur.

FRUMUȘESCU (afectat)

Da, căutam pe d-nul Belnescu, — dar speram să vă găsesc pe D-v.

ELIZA

Nu știu unde s'a dus, dar nu poate să întârzie. Ședeți vă rog.

FRUMUȘESCU

Oh! d'ar întârzie!!

ELIZA

De sigur era multă lume la șosea, — vremea este frumoasă.

FRUMUȘESCU

Pentru mine d-na mea, nu era nimeni.

ELIZA cu nerăbdare.

D-le Frumușescu v'ași ruga să lăsați d'o parte aceste complimente banale.

FRUMUȘESCU

De ce, D-na mea, priviți ca complimente, adevărul? ași minți dacă nu le așt eu! Mai ales când vă ved atât de puțin aprețuită, tocmai de acei a căror datorie este să vă adoreze.

ELIZA

Vă asigur că n'am nevoie de mângăeri nici de mângăetori;

FRUMUȘESCU

Se înțelege, aveți prea mult tact ca să arătați că suferiți, dar eu văd ce se petrece în sufletul D-voastră, și 'mi ași da viața ca să pot avea o părticică din încrederea și prietenia D-voastră.

~~ELIZA~~

Sunt silită a prini pe amicii bărbatului meu, ca și pe amicii mei.

FRUMUȘESCU

Mă ertați D-na mea — nu 'mi plac amicitțiile *par ricochet*.

ELIZA

Imi pare rău, — nu am alta de dat.

FRUMUȘESCU (patetic)

De ce respingeți așa de crud un suflet ce să ofră cu intențiunile cele mai pure? De ce re-
ceala asta către un om care dorește să vă vadă fericită? care... care... pică la picioarele
voastre... (s'apropie de Eliza),

ELIZA (rădicându-se repede)

D-le Frumușescu, veți face bine să adresați declarațiunile d-voastră de amor, acolo
unde sunt primite (D-na Berignano și D-nul Abadianu întră).

SCENA XI.

D-na BERINIANO. ABADIANU. ELIZA. FRUMUȘESCU.

D-na BERINIANO

Ți e mai bine Eliso? — Am întâlnit pe d-nu Abadianu la șosea, — vremea e așa de
frumoasă că ne-a venit ideea de a veni să te luăm la plimbare (către Eliza încet.) Am să 'ți
spun ceva.

ELIZA

Tare bine ați făcut, — mamă, intru puțin în odaia mea să 'mi iau pălăria — I, niț ne
vor scuza.

D-na BERINIANO

Venim îndată (es amândoue).

ABADIANU

Poate te-am deranjat? — ce să 'ți fac; când este cine-va în bătaie, să pune avant
posturi!

FRUMUȘESCU

Lasă-mă în pace! Nu număți că nu m'ați deranjat, dar puțin a lipsit să ne întâl
pe scară.

LITERATORUL

ABADIANU,

Cum se poate?

FRUMUȘESCU

Da bine, să poate.

ABADIANU

Vezi, — n'at voit să mă ascuți, ai grăbit lucrurile, — dar în fine ce'ți-a zis?

FRUMUȘESCU

M'a primit ca o regină și mi'a tăiat apa de la moară de la început.

ABADIANU

Vezi că ești o mazetă.

FRUMUȘESCU

Ași fi voit să ved pe ori-cine. Ce vrei să faci, când o femeie îți face niște răspunsuri... par'că te-a udat cu apă rece.

ABADIANU

Nu e nimic, — păsarea e încă selbatică,, vom îmblânzi'o noi, — am îmblânzit și mai sălbatică.

FRUMUȘESCU

Tu nu te îndoiești de nimic, — dar eu sunt ca Toma necredinciosul; cand voiă vedea, voiă crede și eu că mai am o speranță.

ABADIANU

Ce prostie vrei să faci încă?

FRUMUȘESCU

I'am scris o epistolă înflăcărată — dacă și asta n'a mai sluji la nimic, apoi numai știu ce să fac.

ABADIANU

Mijloace de școlar! Ce dracu Frumușescule, ude ai învățat principiile galanteriei? Nu știți că nu se scrie unei femei, până nu 'ți scrie ea singură? — Femeile nu pot trăi fără de asta, dar se supără când cine-va îndrăznește să le scrie.

FRUMUȘESCU

Dar bine, ce să fac atunci?

ABADIANU

Să o lași în pace, să te faci că nu'ți pasă. Femeea e ca umbra: fugi de dânsa, te cauți, o cauți, fuge ea de tine. Până atunci cred că și menagiul trebuie să fi ajuns acolo unde trebuie să ajungă. — Femea mea a pus gărgăunele geloziei în capul Elizei. — Bă rana nu poate să sufere pe Iorgu. — Numai Volbureanu ne cam împedică.

FRUMUȘESCU

Că are omul acela să s'amestece? Ce 'i pasă lui? — Oare e marezat de Eliza?

ABADIANU

Tu nu visezi de cât concurenți. — Liniștește-te, n'ai nici unul. Mai mare rușine pentru tine, dacă nu vei izbuti. Volbureanu e ocupat aiurea, să zice că vrea să se înalțăm la carul himeneului. — Volbureanu e un curios caracter, — are experiență, enfin, el e unul din oamenii acei pe care îi stimează cine-va fără a voi.

FRUMUȘESCU

Cu toate acestea, vă ved foarte rece unul către altul.

ABADIANU

Răceala nu vine de la mine; el cu toate că e foarte politicoș, afectează un fel de superioritate către mine, pe care nu pot s'o admit, Voiți găsi un mijloc de a paraliza influența lui Volbureanu. — Tu ține-te de bătrina.

SCENA XII.

BELNESCU. ABADIANU. FRUMUȘESCU.

BELNESCU (Venind d'afară).

Ah! Domniț mei. — Cum? sunteți singuri? Femea mea unde este?

ABADIANU

S'a retras cu D-na Beriniano, pentru a se pregăti să merg m la plimbare. Veți veni cu ironia) și tu, nu e așa?

BELNESCU (de o parte)

Și eu! pare că sunt a cincea roată la car (tare) Poate, — vom vedea!

(Va urma).

Grigore Ventura.

SENTINȚĂ

Un arbor când puternic, spre domele 'nstelate
 Înălță-ale lui ramuri de frunze încărcate,
 Făcând la cei-l-alți arbori o umbră-omoritoare,
 Pe când, prin rădăcine mereu cuceritoare,
 Păstrează 'n stăpânire tot locul apucat,
 Așa în cât lăstarii de-abia găesc la soare,
 Un loc se 'și mai înfigă plăpânde pictoare, —
 A meritat șecura și trebuie tăiat!

1882. București, Ianuarie.

Al. A. Macedonski.

MARIOARA

Novela.

N'o chiamă ast-fel.

Î ascund numele, nu pentru că așa e regula în romane, ori ca teme să nu fie arătată cu degetul de virtuosele seculului său; nu, n'am tențiunea se scriu un romanț, — voiū numai să povestese lucruri adevărate în toată realitatea lor; ș'apoī, nicī că i s'ar putea imputa bițetei fete lucruri grozave: n'a înșelat pe nimeni, n'a simțit nimic rafinat, nimic prefăcut dacă a căzut, a urmat numai inimii.

Dar, mi să va zice, de ce î ascunzi adevăratul nume?

E! și dacă l'ați ști, ce-ați câștiga?

Adevărul vorbind, nimic nu mă împedică sa'ī zic așa cum o chiamă. De sigur, v'ar plăcea mai mult de cât Marioara, care e prea românesc; — și știți, numele românești..... vaī de lume!

'Mi-e teamă ênsē, 'mī-e teamă groaznic ca nu cum-va auzindu-ī *melod și simpaticul* nume pe care a găsit de cuviință să i 'l dea nașul său — un n din cei de moda nouă — să vē 'nchipuiți că e o *fee*, ori vr'un așa ceva, pica din vėzduh; ca are oīchi de gazelă, nas și sprīncene cum nu s'a mai vėz de când lumea; că păru-ī aurit, ondulat și lung până 'n călcăie, e rupt din cer; că corpul..... par'că n'ar fi corp de om, ci de altă lighioană de p'acolo de sus, din nori!

Pentru ce v'ași sili, oare, imaginația să se tortureze, căutând comparați unī zadarnice, de vreme ce Marioara e ca toată lumea?

Spre marea neplăcere și complecta dezilusiune a multora, eroina mea este..... femeu, cu carne și cu oase, cu sânge și cu foc în sângele ei, nic pomeneală de *paloare* ori de *langoare*!

Nu-ī vorba, e frumoasă, mai frumoasă de cât multe. Când se uītă la tine te gădelă drept la inimă.

Privită așa cum e, în totul ei, nu știū cine n'ar muri cu ea 'n brațe!

De părerea asta a fost și Victor, când a vėzut'o pentru prima oara.

Cunoașteți bine pe Victor; v'a spus d'atâtea ori ce teorii — ciudate pentru unī, dar naturale pentru alți și aprobate măine de toată lumea — ce teorii, zic, îi joacă prin cap. Și cu toate acestea.....

El, filosoful naturalist, dușmanul neîmpăcat a ori ce fel de vaporizare a moroasă, a fost înfierbântat câte-va luni de dragoste aieriformă!

El, care a dat asalturi cetăților — reputate neînvinse — cu atâtea tactic și sânge rece, în cât era aproape să devină închinător la 'doli, cât p'aci să veduc la tăcere înclinările firești ale omului, se'și schimbe ăle pozitive

lucirî, se înlocuiescă principiile sănătoase, întemeiate pe natura noastră, cu născociri bolnave, cu suferințe închipuite!

Din pricina unei Marioare ca toate Marioarele, se trăiască în altă atmosferă trei luni?

Pricepe ori cine, că tot *Victor* a rămas în cele din urmă; dar, p'aci p'aci și fie *victus*.

Să mă iertă academicianii noștri, că 'mi aruncă condeiul două vorbe la-nești; nu sufăr de pedantism; să potrivești însă și n'avusei ce face.

Cum zisei, *Victoraș* al mei, avu și el cârligul de nas.

El, singur 'mă-a spus-o astă toamnă.

Să 'nserase binisor.

Nă plimbam amândoi pe bîetul nostru bulevard.

Noi și sufla vîntul.

Ne strîngea între spete puțin; nu era de stat.

Intrarăm într'o cafenea ș'acolo, într'un colțisor, în negura deasă și 'necăpicioasă a fumului, neavînd ce face mai bun, îl întrebaî din chiar senin de *Marioara* lui; — îmi vorbise adesea de ea, mai de demult.

— S'a sfârșit tot.

— Cum? A murit? Te-ai certat?

— Nu. Ne-am învoit ca niște oameni de treaba, să ne vedem numai ca priet ni.

— Ei așa! cui tai castane, eraî nebun într'o vreme.

— Într'o vreme, dar acum.....

— Curios! Ia spune-mi, mai *Victore*, cum ați ajuns aci; ori înc pe de la început, că tot n'avem noi treaba asta-seară.

Și începu să dea la o parte stratele de cenușă, cari deja se formaseră pe aciuni, focuși odinioară!

De obicei, ast-fel de destăinuirî să fac, dacă nu pe malul mării, la lumina argintie a lunii, în momente de puternic avînt spre trecut, cu fața înflăcărată de amintiri, îngănate de răcoroasele șoapte al valurilor ce mor la țerm, vel puțin pe marginea unui lac, sub umbră vr'unui pom — salcie plîngătoare — săi mai știu eu ce!

Intr'o cafenea, p'o noapte ploioasă, în mijlocul zgomotului asurzitor, făcut d'o mulțime de mori stricate, cari macină pros ii, ori pufue fum de tutun..... Ce scandal! Ce profanare!

Uito .a, cum ve spul:

La o s n l fie, n'a voit să'mi spună unde — *Victor* sta retras, ca tot d auna. Observa cum e obiceiul lui

Ce era să facă ?

Nu danțează ; cărți nu joacă.

Să vorbească, să discute... cu cine ?

Tineretul — bărbați și femei — alerga prin salon, cum le cânta vioarele hodorogite.

Cei maturi, ținuiți pe scaune în jurul meselor, cu nasurile în cărți, erau puși pe câștig; nu vedea aș, n'auzeau.

Bătrânele, moțâiați pe canapele.

Erau vr'o două tineri cari se 'nvârteau p'acolca fără rost, și se șileau cu orî ce preț se zică că e-un nimic.

Cravatați, mănușați, spileuiți.

Danșaseră la palat; mai puteau oare să 'nvârtească și mitocancele d'aci?

Gazda, știind pe Victor amator de conversație, voise să 'l prezinte domnișorilor.

El însă se strecurase cu finețe.

Vedea cam ce fel de soiu era; era sigur că nu se potrivește: d'o parte săracie, cultură aleasă și seriozitate; de altă parte avere, ignoranța lucie și 'nfumurare supărătoare!

Era să plece franțuzește, când o bătrână 'l strigă pe nume.

Era o prietenă bună a familiei lui.

Să duse la ea.

— Tot așa te-am pomenit, Victore. Stați d'oparte ca puznicii, tot pe gânduri, tot nemulțămîti. Toată lumea aci face câte-ceva, numai tu nu. Ia te uită ce de fete, ia-le la joc. Or vorbește cu baletii. De cărți, nu te povățuesc.

— O Doamne, cucoață! Ca inco, par'că nu mă cunoști! Pociu să mă schimb? Așa 'm'e firea și, te-asigur, nu 'm'e rău de loc.

— Da, nicei bine. Nu mă uit eu și la Marioara, atât suferă, l'entru care are o fire tot ca a ta? Par' că ași fi frași.

— Care Marioară ?

— Fat'aia care ai văzut-o astă-va-ă la mine - ști'i, venise cu măsă.

— Mraduc aminte! Adevărat, foarte cum se cade, deșteaptă și modestă. Vezi, cu așa vorbi, nu mi s'ar urî. Dacă așa cunoaște-o mai bine.

Uite-aci. Vă fac eu cunoștința. Incepi a o lua din cărți - știe, diavolița nu i' proastă.

Să vedeau pentru a doua oară.

Nu știu cum era în acea seară, că făcu asupra lui Victor o impresiune deoebită.

Fra ru asă.

El e a taner

Foc lângă pașe.

Ce-au vorbit atunci, nici ei nu ma ține minte.

'Mă-a spus numai, că ar fi stat cu ea până la ziuă, atât era de încântătoare.

Era 2 după miezul nopții.

Muma ei vine lângă dânsul însoțită de cucoana Catinca.

— Ii vezi, soro, vorbesc ca două bătrâni. Toți petrec, numai ei dau zor cu piesele de teatru, cu înțelepții din vechime, cu filosofii d'acum!

— Aide Marioară, e târziu; zi bună-seară lui d-nu Victor și mulțumesc-ei că te-a distrat.

Dacă-ar fi știut mă-sa, ce bine petrecuse, cum o 'nlănțuise lângă dânsul!

— O Mamă! Când aș putea să fiu și eu ca d-lui, așa de învățată! Și pleacă tristă, cu lacrimile 'n ochi.

— Ferice d'ăl care o lua-o de nevestă, zise pozitivistul meu amic, dupe ce-o pierdu din vedere.

Grație cucoanei Catinchi — în toată nevinovăția ei primitivă — Victor deveni intim în casa Marioarei.

Adevărul este, că e atât de simpatic, inspiră atâta încredere, în cât lezne se poate explica afecțiunea nebănuitoare a mumei Marioarei.

Dacă s'a introdus său nu cu vr'o intențiune în casa ei, nu 'mă-a putut afirma cu siguranță.

Ceea ce știe bine, e că odată devenit intimul casei, văzându-se primit cu atâta bună-voință și sinceritate, nu s'a mai gândit la nimic alt, de cât la adăpostul pe care 'l găsea ori-când lângă ea, când furtunile mugeau în inima lui, la surîsul copilăresc cu care 'l primea tot-d'auna, la iubirea sinceră și neascunsă care 'i-e arăta chiar în fața mumei sale.

Nu erau nedespărțiți, bine înțeles. Aveau și ei grijă, ocupațiunii. Dar în momentele libere, serile mai cu seamă, pierdute de mulți în desfrâu și degradări, petrecute de multe în vise deșarte, în aspirațiunii zadarnice, — serile, erau ale lor.

Nimeni nu 'i supăra. Puteau să rămână și până la ziuă. Și cât de rău le părea, când trebuia să se despartă!

Câte preumblări n'au făcut singuri prin grădină și de câte-ori roua nopții, nu 'i-a udat p'amândoi, așezați pe lavița de sub salcămii Marioarei, cu gândurile pierdute în nemărginire!

— Mă iubesci, tu, Marioară.....

Și ea, drept ori ce răspuns, plângea ca un copil, cu capul răzemat de umărul lui.

— Să nu mă părăsești nici odată, Victore! Aș înnebuni de dorul tău! Sunt a ta; fă ce vrei cu mine . . .

Trei luni fură prinși d'aceste friguri.

Trei luni, par'că nu călcau pe pământ.

Trei luni cătară leacul.

Toți încep așa; dar scurte sunt astfel de momente.

Cine poate zice cu tot dinadinsul că s'ar putea întâmpla alt-fel, într'un mod brutal, așa d'odată?

Nimeni, de sigur; nici ehier eu, cu tot fanatismul meu pentru naturalism și pentru adevăr.

Erau oameni, nu ființe inchipuite. Aveau sânge clocotitor într'ênși. Cum se stea pe loc, înfrânți în dorințe, cu simțurile torturate, cu aplecar'le nabușite?

Când totul s'a petrecut pe neașteptate, fără tăram pregătit cu măiestrie, fără curse întinse, fără jurăminte neonestе sau promisiuni înșelătoare; când și unul și altul, în brațe și cu inimile întrunite, 'și repetau fără 'ncetare că se iubesc; când — în cele din urmă — în transportul pasiunii care 'i ardea și 'i înflacăra pe amândoi, s'aă supus Naturei care 'i-a creat așa cum sunt, am putea oare s'aruncăm piatra, unuia sau altuia?

Da, aă avut și ei, ca toți cei alți, noaptea lor de voluptate!

Aă fost și ei strânși. o dată, corp lângă corp; așa de strânși, că credeai despărțirea cu neputință!

S'aă găsit și ei în unul din acele momente, când crede cine-va că are lumea întreagă în brațe, că o vor avea tot-d'auna, ca nici o dată n'o vor pierde!

Nimic noi.

Nimic care să scandalizeze pe cine-va.

Lucrul neobișnuit ênsê, care poate mira pe partizanii iubirilor eterne, este că odata deșteptați din această transportare fără seamăn, Victor și Marioara, nu și-aă făcut jurăminte scrise pe nisip, nu s'aă legat să fiă nedespărțiți toată viața.

Acum sunt prietenii, dar prietenii cum numai moartea amândorora 'i poate răci unul de altul!

Accastă prietenie o numesc eu iubire adevărată, durabilă.

Amorul?

Friguri intermitente, înlăturate cu 'ndestularea cerințef naturale.

Cazul Marioarei și al lui Victor, 'l numesc unii caprițiu, fiind că rătăcir'a este numai de un r oment, nu continuă mai mult.

Eu-î numesc trebuința ; una și aceeași pentru toți.
Prietenia, dacă rezultă în urma, e sublimă !

D. D. RACOVITĂ.

SUR L'ALBUM
de Madame Sigismondo Mendl.

Dans ce pays du Nord vous arrivez a peine,
O douce jeune femme, attrayante Romaine,
Et déjà vos attraits, vos grâces, vos talents
Font de vous une fée, une adorable reine
Pour amis et parents.

Régnez sur nous, Madame, et faites-nous entendre
La langue de Petrarque, harmonieuse et tendre,
Trésor doux et sans prix de vos lèvres coulant.
Parlez, parlez toujours et laissez-nous vous rendre
Un hommage éclatant.

Régnez sur nous, Madame, et, Muse d'harmonie,
Par vos doigts effilés de la belle Italie
Faites vivre chez-nous les rosignols charmeurs.
Si la musique enchante embellissant la vie,
Charmez, charmez nos coeurs !

Braïla Novembre 1880.

Cléanthe Pappasoglou.

LUPU

E bătrân, bătrân de tot! Nicî să mai latre nu poate. De mâncare, n'î nu mai e vorbă : 'î-au căzut toți dinți.

Altă dată, când stăpânul lui era în casă, el făcea de streajă în ușa tin deș. Ziua ca ziua, dar noaptea feritu-te-a Dumnezeu să intri! Acum trecî pe lângă dînsul și nicî nu mârâie. Poți să 'l și mîngâi.

Altă dată lătratu'î se auzia cale de-o poștă, acum doar scâncie.

Altă dată, când stăpânul venia din oraș și ieșea înainte pe la jumătatea drumului pentru ca să-l salute el mai întâi; acum, de și-l simte venirea, nu poate să umble, și, de necaz, urlă.

Bietul câine! Stă culcat în bătătură pe niște paie și nu și deslipește ochii de la fereastra prin care vede pe stăpânul său.

Pare că vrea să nvingă durerea bătrâneței, vrea să se scoale, să umble. Are ceva de făcut.

Zadarnice silinți! De câte ori reușește să se ridice, de atâtea ori cade. Și ofteaza, se zburcă, și se ncleștează gura, și se nroșesc ochii. Nu mai poate răbda! Trebuie să se scoale!...

În fine reușește să se ridice, se tărăște, ajunge în tindă, se ridică în două labe, apasă clanța și intră la stăpân.

— A!... Lupu!

— Ptiu! Ucigă-te toaca! Cum m'ai spereiat! Ești afară, javră! strigă slujnica. Și el par'că i-ar zice:

— Lasă-me. Nu vezi că sunt bătrân? Și apoi pentru ultima oară măi vii aici. N'am să te măi sperii.

— Ci lasă-l, Ilinco! Vino ncoace, lupule! Ce ai tu? Ești bătrân. Oh! Oh! Oh! și-l mângâie.

Și el a ntinerit, se gudură, sare, latra, linge mâna stăpânului și se culcă la picioarele lui spre a nu măi lătra nici odată.

Stelian Grozea.

GEORGE VÎNTESCU

— Amintire —

Dedicație amicului meu Stelian Grozea.

Urmare și fine).

Într'unul ga m cinci scrisori semnate de Vîntescu. Câte cinci erau la adresa unei m l... Le citim pe toate. Era amorul său, sau măi bine zis, era suferința, care sfârșise prin a-l băga în m mnt l...

P ntr ca s vadă și măi limpede simțimintele de care a fost agitată inima ace-l a car le-a scr's, nu gă esc alt mijloc măi nemerit de cât acela de a reproduce câteva fragmente din ele, și anume în scrisoarea a patra și a cincea.

Scrisoarea a patra

Brăila.

„Pourqui gémis-tu sans cesse,
 „O mon-âme? — Réponds-moi
 „D’où vient ce poids de tristesse
 „Qui pése aujourd’hui sur toi? “

(Lamartine)

„Ancă o scrisoare. . Este a patra...

„Ce nebunie din parte-mă, doamnă

„ A vă scrie trei scrisori la niște epoce atât de apropiate una de alta, și a nu obtine drept ori ce răspuns de cât cea mai rece indiferență ; a nu întâlni pe obrazul dumitale, în ochi Dumitale, de cât posomorirea... ce zic? de cât disprețul cel mai sfașietor ; a fi rece ca statuia „cruzimei, — este, doamnă, foarte aspru, foarte durero , și aceasta apasă pe „intristatul meu suflet intocmai ca piatra mormântului.

„După fie care din aceste trei scrisori, am așteptat să văd operându-se o schimbare în „expresiunea persoanei dumitale ; însă deșeartă așteptare !. N am văzut nici una ! . a ! „nu ; era să mă înșel ; a fost o schimbare, dar aceasta n’a fost de cât tot în rău, și prin „urmare n’a produs în sufletul meu de cât mâhnirea și amărăciunea.

„Prin acele scrisori ’ți-am fost spus — cu naivitatea cu care un copil își desvălește „confesorului tainele sufletului său — ’ți am fost spus cât de mare este patima de care „mă este consumată inima mea; ’ți-am deschis sufletul meu și te-am făcut să privești în „întrul său tabloul suferințelor mele ; și dacă prin scriere ar fi fost putincos să te fac „să auzi suspinele, și să vezi lacrimile ce am vărsat, așa fi făcut’o din toată inima. În „nevinovăția mea copilărească, am crezut că ghizata de care este incongiurată inima du- „mitale era să se topiască încetul cu încetul, însă până în acest minut n’am văzut nimic, „nimic semnificativ, nimic care să mă scoată din nedomirirea în care plutesc. Poate că „mă înșel în cele ce înaintez, —și“

Aici rândurile erau șterse de lacrimi și ochii mei trecură la cea de a cincea scrisoare a lui Vântescu.

Iată și dintr’ênsa un mic fragment

Scrisoarea a cincea

„Brăila

„O douleur ! frappe encore și tu trouve la place ;
 „Frappe ! Ce coeur saignant t’abhorre et te rend grâce !

Lamartine

„A scrie !... Iată la ce ai voit să fiu redus, doamnă. A scrie, a t vede , a te iubi „și a nu avea în schimbul flacărei mele de cât un sfașietor drept ! O ! E crud aceas a, „și ar trebui să fii în locul meu, doamnă, pentru ca să-ți faci o idee justă de ceea ce „îndur.

„A scrie !... Iată arma ce mai pot să întrebuișez : armă n folositoare, armă ce nu mă

„mai servește la nimic, armă pe care o voi sfărâma, pentru ca de acum înainte să nu
 „mai am recurs la dânsa.

„Cu o pană adăpată în amărăciunea desperării îți scriu astăzi, și poate că pentru cea
 „din urmă oară. Cine știe? poate că desperarea mea, nu numai că nu te va îndușoa, dar
 „îți va procura plăcere chiar; poate că inima dumitale simte o satisfacere vădită la i-
 „deea că în sfârșit am să pun o stavilă între mine și dumneata. Dar nu o pun eu,
 „Doamnă, ci moartea pe care o simț în mine, care îmi atinge buzele,... „Adio.“

Sărmanul Vântescu! Ochii 'mi se întunecară de lacrimi. Voiți să mai citesc, dar îmi fu
 cu neputință... Acea ce înțelegeam era că Vântescu iubise, dar că nu fusese iubit! E-
 nigma era pentru mine deslegată....

IV

Trecuse o lună de zile, în care timp nu încetasem de a căuta necontenit pe femeia
 pentru care nenorocitul meu prieten avusese atâta frăgezime, și în același timp atâta stimă.
 Dacă se întâmpla să întâlnesc, în grădina saș pe strade, la teatru saș pe bulevard, vre
 o femeie cernită, mă luam dupe dânsa, o urmăream, și, ȳșindu-ȳ înainte, mă uitam drept
 în fața ei, ca și cum aș fi voit să citesc în ochii și în inima ei. Dar fiind că n'aveam
 nici un indiciu, și fiind că femeile ce egzaminam rămăneau indiferente, iar une ori uț-
 mită, de privirea mea, plecam capul și îmi căutam de drum convins pe deplin că în
 zadar îmi osteneșc bițelele pictoare.

Cu toate acestea, veni o vreme când ostenelele mele fură încoronate cu succes. Era
 într'o dimineașă de iarnă. Timpul era frumos. Atât numai, că în noaptea trecută ninsese
 puțin. Gerul făcuse în acea zi ca zăpada să fie strălucitoare și prin urmare, alunecoasă.
 Mă duceam *per pedes apostolorum* la cimitirul Sfântului Constantin ca să depun pe mor-
 mântul prietenului meu o coroană de flori, ultim semn de iubire ce mai pot da cel vie-
 tătorii acelora ce au zburat din această lume plină de obide într'o alta mai fericită
 poate. — De la mine până la cimitir, calea nu este tocmai lungă. Ajunsei într'un sfert
 de ceas.

La poartă, aștepta o trăsură de curte, trasă de două cai, cari, judecaș de pe mișcă-
 rile lor neastempărate și zburdalnice, păreau a fi neinvējași cu robia hamurilor.

Trecu sub poarta arcuită a veciniciului locaș al morșilor și apucaș pe poteca ce con-
 ducea la moșoroii de pământ sub care se odihneau rămașitele prietenului meu. Dar care
 fu mirarea mea când zării din depărtare o femeie în halne negre, care, cu capul între
 mâini șede în genuchte pe ȳnsăși piatra ce se afla d'asupra mormântului lui Vântescu și
 avea aerul d'a se ruga saș de a plange! Pentru un minut crezui că e vr'o închipuire
 a ochilor; dar mă apropiai mai mult, și văzui că nu m' înșelasem. Îmi închipuiam că
 e muma sa; dar echipajul de la poartă îmi ridică și această presupunere. Mă apropiai...
 În acel moment, femeia se sculă de jos, și ștergându-și o lacrimă, se îndrepta pe aceiași
 potecă spre a e i.... Trecu pe lângă mine... Era o femeie de vr'o 28 de ani, frumoasă
 ȳncă, ȳnsă de o frumuseșe impunătoare.

Mi se păru că recunosc într'ȳnsa pe femeia din *gradina-mare*... Avea aceiași statură,
 același mers.. Îi lipsea numai copilița, pe care dacă ar fi avut'o cu dânsa, m'ar fi înte-
 meiat pe deplin în bănuielele mele... Cu toate astea, o presimțire îmi spunea la ureche
 că femeia din grădina-mare și cu aceasta era una și aceeași persoană. Ș'apoi, cine alta,
 da a nu a, avea vre un dor pentru Vântescu spre a se duce să plângă pe mormântul
 uț, să și ceară iertare de la umbra nenorocitului tȳnăr?

O CASA TĒRANEASCA IN SUEZIA.

LITERATORUL

Voi să-î vorbesc; voi să-î spun că dânsa fusese cauza morții lui Vântescu; că ar o inimă de granit, că sângele lui cere rezbunare.. Dar, preocupat de o sumă de ce se încrușau în acele minute în spiritul meu, îmi fu peste putință de a scoate cuvânt.. O vezuie depărtându-se spre poarta cimitirului, iar eu depusei coroana m, crucea înfiptă la căpetâiul mormanului de pământ, și îngenunchiaiü....

Ceia ce spusei acolo amicului meu, numai el le-a auzit, numai el le știe, și prin u mare, la ce le-aș mai mșira aici?...

Dar pe când mă găseam în această religioasă meditațiune, un strigăt ascutit se auzi un strigăt de durere... în urmă, vaetele unui om în desperare... tropote de cal... zgomot... Mă ridicaiü.. Scena se petrecea la poarta cimitirului... și deteiü fuga într'acolo.

Când ajunseiü la poartă, un spectacol oribil și sfâșiator se infățșă ochilor mei... Femeia c a cernită, și pe care, cate-va minute mai înainte întâlnisem în cimitir, era acolo, lung' pe zăpadă, cu trăsurile feței contractate, cu umbrele morții în obraz, cu hañele zordine și acoperite de zăpadă și țărană și cu membrele țepene. Ea zăcea acolo suflare !... Era moartă !

Intrebai pe vizitiü, car 'și rupea părul dedesnădejde, și 'mi spuse că pe cand stăp sa voia să se urce în trăsura, pictorul îi alunecase sub scară; căci cai, neinvățaiü fiind, speriară de un caine ce tocmai atunci trecea pe dinaintea lor; că în fin , nenorocita fe meie se prăbușise, în acea învălmășeală, sub roatele trăsurei, și că fusese călcată și str vită de copitele cailor.

Să fie oare răz bunar a lui D-zeü? Să fie oare o simplă întem plare?...

Credincioșii sunt de părere că un astfel de sfârșit, nu a fost de cât o rezbunare ce-rească. Necredincioșii afirmă contrariul. Eu... eu fiind-ca nu sunt nici de părerea celor atâtiiu nici de a celor d'al doilea am rămas adâncit în gânduri, și cel mai bun lucru ce am crezut că este de făcut a fost de a plânge și pe sermanul George Vântescu și pe fe-meia cernită și.... 'I am plâns !:

Brăila, 881 Noembrie 15.

Mihail Demetrescu.

DOAMNE...

Doamne !...

Trebuie să fie dulce să te vezi cu barbă albă
Și în sfânta'ți bunătate și să sperii și să te 'ncrezi,
Și 'n copii dinprejuru'ți, delicate flori de nalbă,
Reîntenerit cu totul ca 'n oglindă să te vezi!

— * * —

. Doamne !...

Trebuie să fie dulce, fără s'aibii v e
Lămurit de ori-ce patimi ceasul
Și 'n apusul unei zile să eesp'
Și în raiü șă te dr

LITERATORUL

— * * —

Doamne!...

Trebuie să fie dulce ca pe groapa ta să plângă
Printre plânsul dimineții, fi din fi tui iubiți,
Și la zile mari și sfinte împrejurăți să se strângă
Aducându-ți câte-o floare de pe câmpii 'nbalsămiți!

— * * —

Doamne!...

Trebuie să fie dulce adierea răcoroasă
Care suflă 'n cimitiruri pe mormântul unui drept,
Ce-a rămas în tot d'aua într'o viață ticăloasă
Iubitor și înțelept!

— * * —

Doamne!...

Fă această adiere peste groapa mea să treacă!
Și cu plânsul dimineții, tăinic de verdeață strans,
Fă din pomul Amintirii ca să 'și scuture vie-o creacă
Câte-o floare-a Neuitării, — câte-o lacrimă de plâns!

București 1882.

Al. A. Macedonski.

CÂTE-VA CUGETĂRI DE CARMEN-SYLVA

Carmen Sylva, este numele împrumutat de Maicstatea Sa Regina, pentru a uni pe noi șceptrul unei țări, și pe acela al cugetării.

Ne volorăm dar, cîmpărțind cititorilor câte-va dîn adâncile cugetări ale Suveranei Române și să ugetăm la rîndul nostru că, în multe țări, da și în țara noastră, se găsește și mai de aproape de calitățile și virtuțile care el care le înălță și ori de merit ar fi judecat pe Suveranul după acțiunile și lămuririle, iar nu după curentul pasiunilor de zi.

ca și ne pentru noi și pentru toți Români, aceea, care putea cunoaște simțirile și cugetările întinse și tîrziu, va fi de sigur pentru cititor, ca o mîncare în țara.

LITERATORUL

I

Soarele este ântâiul amarez al florii. — Pentru fecioare, soarele este, une ori, o lamă pe jumătate stinsă. — Cum vrei să mai înflorească deplin?

Spuie-mi-se, chiar de la această ântâiu cugetare, dacă poate să egziste ceva mai delicat, mai poetic și mai nou, de cât de a se zice că, „soarele este ântâiul amarez al unei flori?”

II

Nu este de cât o fericire;

Datoria.

Nu este de cât o mângâiere:

Munca.

Nu este de cât o plăcere:

Frumosul.

Oare această definițiune poate să fie contestabilă?

Acel care a cugetat mult, care a suferit mult și care a alegat mult timp după senzațiunii aspirând neconținut la ideal, nu poate de sigur, să răspunda de cât negativ.

Nu! Afară din aceste trei lucruri, nu e fericire, nu e mângâiere, nu egzistă bucurii sau plăceri!

III

Suferința este o simțitivă înzestrată cu darul prevederii. Fericirea, are nervii mai puternici și ochii mai puțin lucizi.

În adevăr, cine e acela care să se afle în fericire și să prevadă că rătăcirile și necazurile să se potă întoarce?

Da. — Suferința prevede suferințele viitoare.

Nu. — Fericirea nu poate să prevadă epoca restriștei.

IV

Sunt lacrimi ce ard și lasă în urma lor, răni. — Sunt lacrimi ce împodobesc obrazul; — și în fine, sunt lacrimi ce amenință și fac să tremuri!

Credem că această admirabilă definițiune nu are trebuință de a fi analizată. — Avem însă, datoria și dreptul de a constata, că Regala a toar înzestrată de o putere de simțire ce o face să înțeleagă câte trele pl

Astfel, — lacrimile lui Chénier, — ard și lasă în urma lor, răni; Lamartine, împodobesc obrazul; ale lui Hein, Mus et și Lord Byron, amenință și fac să tremuri!

V

Cel mic ecpiră sub greutatea celui mare ; — aceasta, este o lege a naturii ; — cel mare, nu e generos ; — aceasta este o lege omenească.

Este o nepartinire a unui minut de sublimă inspirare, care face pe o Re-
gină să scoată acest țipet prin care transpiră cea mai nobilă indignațiune
in contra unor legi ce 'și au aceeași sorginte comună și neînvrisă : Fata-
litatea.

VI

Nu se crede ceia ce este contra legilor naturii ; — Dar, cunoaștem oare ce re sunt legile
naturii ?

Constat aici o mare și fericită cutezanța a cugetului.

Fie-mi însă permis să adaug întru cât me privește, că :

Eă cred în tot ceia ce să face, de oare ce cred că tot ce se face este nat. ral.

Deci,

Legile naturii sunt constituite din tot ce se face.

Și,

*Tot ce se face, își are rațiunea de a se face, după cum, tot lucrul, își are
bunul și răul, și după cum, trebuie să egziste răul pentru ca să poată să fie
bunul.*

VII

Rebdarea nu este pasivă ; din contra : Ea este activă, ea este forța, concentia ă

Mingăietoare maxsimă pentru aceia cari nu mai au astăzi altă arma !

Insa,..

O ! Rebdare ! Rebdare !

VIII

Suntem mai mândri de distincțiunile pe care le obținem de cât de talentele noastre ;
— și cu toate aceste, distincțiunile nu ne pun de cât in acelaș nivel cu alții, pe când,
numai talentul, ne poate ridica de-asupra tutulor !

Ai i cam este d z's ceva.

Distin și unile, su i recunoașterea talentului de către alții, și, pentru acest
t un pun preț pe ele.

oan n care l i r iază mai mult de cât însuși talentul lor, au să

* n ent e c aurul conținut în semnul onorific ce li se da.

toate aceste foarte ing nioasă, și, tot de o data, ea poate

servi ca o lecțiune pentru aceia cari fac ostentațiune de distincțiuni ce au obținut sau cari aleargă după ele spre a le obține.

IX

Toți muritorii au dreptul de a vorbi, și, au chiar, dreptul de a se apăra prin condei: — Numai suveranilor li să pretinde ca să fie ca Dumnezeu care nu răspunde nici o dată la injurii.

Suveranitatea să nu fie oare de esență *divină*? — Și apoi, — ce ar deveni Majestatea Tronului?...

Să ne închipuim puțin pe Dumnezeu răspunzând tutulor acelor cari îl înjură!...

Sau,

Pe un Rege luând condeiul ca să combata articolele din ziarele ce 'l atacă!

Acela care face dreptate Regilor, este numai... *Timpul*, — fie zis fără joc de cuvinte!

Suveranii, sunt atacați pentru că nu sunt cunoscuți mai de aproape.

Dacă i-am cunoaște mai de aproape i-am *iubi*.

Însă, — dacă i-am iubi, — ar fi pierduți!

Nu dragostea popoarelor trebuie să o ambiționeze Suveranii, ci respectul.

X

La miezul nopții, numai oamenii voioși trec pe ulițe; la patru ore din spre ziua, cet nenorociți; — poate că între miezul nopții și patru ore, fericirea a trecut în zbor!

Inalta autoare clasifică de sigur între *nenorociți*, pe aceia cari la patru ore de dimineață, să îndreptează spre a 'și relua munca din ziua trecută. — Din nenorocire, la noi în țară, nu aceia sunt adeverații *nenorociți*, ci aceia cari, *n'au ce munci!* — Vai! Și aceștia din urmă, treieră stradele, noaptea întreagă!

Să ne explicăm:

Cum se poate ca cine-va, voind să muncească sa nu aibă ce munci?...

Nimic mai simplu:

Nu este destul să zici: — iată de muncă: Dute și lucrează la nalizarea Dâmboviței!

Nu!

Fie-cărui, trebuie sa i se dea de muncă în conformitate cu mijloacele fizice și intelectuale, cu instrucțiunea sa, cu educațiunea sa, cu aspirațiile sale!

Și din nenorocire, niminî nu se îngrijește de aceasta.

Și pentru aceasta, să înmulțește vițiul.

Și pentru aceasta, înmulțindu-se vișiul, sl. bește Statul!

Și pentru aceasta, nu trec adevărații nenorociți, pe strade, numai de la patru în spre ziua încolo, ci toată nopticica, cât e de lungă iarna și cât e de scurtă vara!

Însă,

E adevărat că trec, odată cu cei nenorociți, și oamenii voioși pe strade, între 12 noaptea și 4!

Da, trec!

Și încă:

Trec mulți de tot!

Trec mai întâiu:

Toți diurnașii din toate treptele sociale; toți funcționarii și cumulanții de cate zece funcțiuni odată; toată *Puter a responsabilă* a Statului, cu frații, nepoți, strănepoți și nepoți de stranepoți până la al 9-lea neam, chivernisiți și bine înțoliți din budgetul Terii, toți paraponisiți cu drept sau fără drept; toată Tinerimea de cafenele (Hugues, Rașka, Fialkovski, Oteteleşanu, Labes, Café Regal, Tunelul de la Regal, Union, Imperial, Dacia și pînă chiar, Caracaș și *Podul gîrlă*, etc. etc.) toată tinerimea de cluburi și de Teatruri, cu ochielari, binoclu sau monoclu; toată tinerimea de saloane, compusă din pleșuvi sau gata să pleșuveasca; totă poliția, cu polițaiu, director de poliție, Inspector de comisar, comisar, sub-comisar, ipocomisar, copiiști de comisie și subt comisie, sergenți de uliță și sub-sergenți etc. etc; tot bilciul de actori și de actrițe; toate scolile cu profesorii și scolarii lor respectivi; toate femeile independente și cele-l-alte multe pe care nu mi le aduc aminte!

Ai ma,

Intre aceștia, sunt și voioși, și *nevoioși*, și *ne-voii*; sunt și fericiți și nenorociți!

Deosebirea dintre cei voioși și nevoioși, sau dintre fericiți și nenorociți, este că unii trec cu ifos, iar alții cu capu în pamânt. Cei nenorociți umblă pe marginea trotuarelor de frică să nu spargă vre un geam de pe la praval. Cei fericiți, sunt obraznici și proști ca fericirea, și, dau cu cotul celor nenorociți. Cei fericiți să întorc acasă și dorm pe moale. Dintre cei nenorociți sînt mulți care nu mai au casă!

Și astfel, între 12 ore noaptea și patru din spre ziua, nu trec pe strada numai oamenii voioși, ci trece întregul Babel social de astăzi!

Cu toate acestea este adevărat ca, Fericirea unora dintre fericiți, ține ori, cât ține timpul dintre 12 și 4 și zboară fără sa lase nici o urma!

Închiiând, nu pot sa nu mi eșprim regretul de a nu vedea traduse

limba Română și popularizate, operele augustei Carmen-Sylva, ce ar deveni, pentru toate sufletele simtitoare, un izvor nesecat, de cugetări și de simțiri!

Cât farmec trebuie să pună Carmen-Sylva în poeziile sale, ne lasa să înțelegem cu prisosință, cugetările ce am încercat să le trecem sub analiză.

Luciliu.

Doamna Matilda Poni (Cugler), care, cu poeziile sale, a ilustrat atâtea pagini ale „Convorbirilor Literare“ bine-voieste a deveni și colaboratoarea revistei noastre. Suntem dar, în fericita pozițiune de a împărtăși cititorilor, chiar în numărul acesta, una din fermecătoarele bucați poetice ce ne trimite. Rezervăm pentru numărul viitor, o altă poezie a d-sale, mulțumindu'și pentru buna-voință ce are de a deschide și pentru cititorii literari din București, prețiosul d-sale carnet.

Viorica

De sub omătul rece
Eșise mica floare,
Trezită din somn dulce
De-o rază 'nșelătoare.

Un vântuleț săgalnic
Incet o legăna
Și soarele din ceruri
Cu dulce îi zîmbea.

Sărmană viorică,
La noapte n'ai gândit?
Departa-te-I primăvara
Și viitoru-I cumplit!

De moartea cea amară
Cu ce te-și apăra?...
Stejarul plin de milă
Pe floare-o întreba.

„Eu m'am gândit la noapte
La viitor mă gândesc.“
Response mica floare,
„Dar nu vezi că iube c ?“

„Și nu vezi dragul soare?
O, las!.., Chiar de-aș muri,
Cu dulcea-î serutare,
Diu moarte m'ar trezi !”

Matilda Poni.

C U G E T A R I

(Din Schiller)

Fabula'î dete viața, școala 'î-o luă, judecata 'î-o redete.

*
**

Pentru ce gustul și geniul se unesc așa de rar? — Cel dintâi se teme de torță, cel de al doilea nesocotește regulele.

*
**

A te sustrage blamărei este ceva mareș și vulgar tot-d'odata. Nu scapi de blam, de cât când ești prea mare sau prea mic.

*
**

Așa a fost, și așa va fi în tot-d'auna. Neputinței i se impun regule, iar forța își păstrează succesele.

*
**

Izvorul tinereții nu se găsește în fabulă; în realitate însa egzistă acest izvor. Vreți să știți unde?... În poezie !

*
**

Teneul se aruncă pe Ocean cu nenumerate catarte. Betrenul se reintoarce pe țara și luntrea ce-a putut scapa

*
**

erit copil.. leagănul tău îți pare indestul de larg. Fii om, și lumea
im să i v p cea strâmtă.

*
**

Când v u on ricit, uit p Di nnezeu din ceri ; 'mî-duc amir to de
l, m cao ed fință suferind' .

Vrei să te cunoști însuși, — vezi ceea ce fac cei alți. Vrei să cunoști pe cei alți, — uită-te în sufletul teău.

Prietenul 'mă-e scump, dar neprietenul meu imă poate fi folositor. — Dacă prietenul 'mă-arată aceea ce trebuie să fac, neprietenul mă 'nvață cum trebuie să purced.

Privește: iubim, urâm, disputăm; pornirile și opiniunile noastre ne de spart, și cu toate acestea parul tău albește ca și al meu.

Zenone.

EL ȘI EA

Erau doi. Povestea 'i veche ș'a mai fost pusă pe rime,
Dar de-atunci și pênă astă-zî ea n'a supărat pe nimc.
Erau doi. Ea era brună, el era aproape blond;
Ea cosea ziua la fuste, el umbla noaptea de rond.

Intr'o bună dimineață, după zece ani de chin,
Lui îi puseră galoane de sergent-major. Ea plânse
Și 'i sări de gât; în urmă surizând fustele 'și strênse.
El se așeză la masă așteptând borviz cu vin.
— Mai pe la sfirșitul mesii, ea tot gîngiulea un câine,
Stêrpitură, — el într'ênsa aruncă c'un bob de pâine;
Ea, voind ca să nu piardă din plăcuta jucărie,
Îi plesni cu-o fărâmură înmuiată în Iahnie.
Un sergent-major să fie, de și beat, muiat în sos
E cam mult; — atunci sergentul foia o 'ntoarse pe d s,
Și cârpindu 'i două palme, cu îngrozitoru 'i ton:
,Scroafo, 'i zise, cască oichi; Că mă umpli pe gal n ?' "

Iar când cucul din perete bătea ceasurile două
La îl învelise 'n patu 'i cu scurteica ei cea n u
Și plângend de suferință pe obraz mâna 'i ticcea
Vrënd să vadă de mai arde.

El băuse, ea plangea

Ea la sfânta ei icoană își păstra un patrafir
 Ce era tivit pe margini cu dungii mari de galben fir,
 Și, cum el dormea alături, mângâind în vis ocaua,
 Ea se ridică cu frică; îi luă din cuiu mantaua;
 Scoase firul cel cu pata, — și din sfintele odoare
 Îi cusu la loc galonul rantiei de șerbătoare.

Duiliu Zamfirescu.

CRONICĂ TEATRALĂ

Hoții de codru și hoții de orașe

Dumineca la 17 Ianuar. s'a reprezentat la Teatrul Național piesa intitulată: *Hoții de Codru și Hoții de Orașe*, de Felix Pyat, tradusă de D-nul P. Georgescu.

Nu voiți vorbi de modul cu care se contribuiește la îmbunătățirea repertoriului național. Intr'unul din numerile viitoare vom espune pe larg aceia ce trebuie să cunoască publicul, în fața căruia, sânt respunzători cei însărcinați cu conducerea teatrului. De-o cam dată, vom vorbi numai de egzeuțiune sus menționatei pîese.

Traducerea este foarte defectuoasa, din cauza neîngrijirei limbei. Ast-fel, gasim franțuzisme din cele mai nefertate și termenii improprii, care nu exprimă catuși de puțin ideia autorului. Când Doctorul Verner ține o conferință discipolilor sei, în care face un studiu fizionomic asupra mai multor craniuri ce are înainte, se exprimă cu cuvîntul *cap* în loc de *craniu*, ceea ce în termenii științifici nu se obișnuiește nici odată; căci altă însemnătate are craniul și alta capul. Afară de aceasta, traducetorul în loc 'de-a zice: *craniu care prezintă circumvoluțiuni, bose, asprimi, etc.*, zice: *cap care prezintă diferite circumstanțe*, frază fără de nici un sens în știință.

Apoi se pare ca nu cunoaște nici gramatica românească, căci zice: *caii aștept* în loc de *caii așteaptă*. Asemenea greșeli găsim mai în toată traducerea, ceea ce produce un urât efect mai cu seamă pe scena unui Teatru Național

Trecem acum la egzeuțiune:

D-nul M. Pascali, interpreta rolul banditului Oscar.

În actul I-iu, D-nia sa apare pe scenă cu acea simplitate, care arată că e so agiul nu este umflat de pozițiunea sa, ci este un suflet nobil, victimă so t ței în care a trăit; cu alte cuvinte, D-nul Pascali arată ca sub aina u u țalhar se ascunde inima unui om cu simțiminte frumoas, știința n ț alvocat di tins, și că, de se află pe calea răului, aceasta o da or " mai imprejurărilor. Caracterul său, reiese și mai mult, când band

dează pe Contesa d'Anspach și când Oscar arata aceleași fe neî o purtare cu totul diferita de cea a talharilor săi. În scurt, artistul, prin jocul de scenă, prin mimica sa, depinge cu succes, cât de mare este remușcarea, care 'l amintește toate crimele trecutului.

Nu este însă tot astfel și cu dicțiunea. D-nul Pascali pronunță unele cuvinte pe jumătate, iar pe altele le prelungește formând ca un fel de cântec prea puțin armonios. Ori care ar fi școala adoptată de D-nia sa, nu e mai puțin adevărat, că o dicțiune ca a D-lui Pascali sună reu și face un urat contrast cu jocul setii de scenă și cu simțimintele ce exprimă.

În partea, în care descrie lui Volf relele societății, D-nul Pascali a avut succes, pentru ca depingea cu cele mai vii culori vișturile din orașe, arata diferența între hoții de orașe, numiți oameni onești și între hoții de codru, numiți tâlhari. Valoarea ce da fie cărei fraze, fie căruia cuvânt, espresiunea figurei cu care 'l accentua, interpreta cu fidelitate personagiul și nu putem de cât să ne felicităm de artist.

La finele actului, Oscar, dezgustat de viața de codru, se hotărăște a 'și părăsi banda, pentru a merge în orașe. Cu toate stăruințele bandiților de a rămănea, el nu și mai întoarce hotărârea și în cele din urmă pleacă. D-nul Pascali arată și aci destul joc de scenă, și ne-am mirat de a nu vedea exagerațiunile de care D-nia sa une-oră este susceptibil.

În actul al II-lea, ne apare ca fiind calator, și se afla într'unul din otelurile orașului. Aci Oscar deschide fereastra camerei și 'și desfășoară toată admirațiunea pentru viața zgomotoasă și fericită a orașului. D-nul Pascali, a egzecutat bine și această parte, făcând însă excepțiune, cum am mai zis, de modul setii de a zice.

Când agentul poliției vine în camera lui Oscar ca sa 'l cerceteze actele, acesta 'l prezintă niște acte false, ce avea asupra-și, își ia numele ce figura în acele hărți și spune agentului cum că fusese chiar el prădat de Oscar, care-și ucisese pe tatal setii și că pentru acest fapt jurase răsbunare banditului. Modul cum povestea D-nul Pascali toate acestea, era bine reușit; căci sub depingerea nenorocirei ce afecta se ascundea falșitatea, arătată destul de bine de artist. Asemenea, când Oscar află că unul din bandiții setii anume Herman, loquește în camera de alături și că 'l spionează, având intențiunea de-a 'l trăda pentru prețul de 20,000 fiorini, ce se pusese pe capul setii, — D-nul Pascali, cu multa artă studiază toate mișcările trădătorului setii. uitându-se prin gaura cheiei. Aci însă, avea mai aceleași atitudini, mai aceleași mimică ca în *Dubose* din *Curierul din Lyon*, și un artist trebuie să se ferească de astfel de asemănări, ce fac pe public să 'și în-

drepteze atențiunea asupra unei alte piese, fapt care slăbește iluziunea, atât de plăcută în teatru.

În momentul când Oscar simte pe Herman, că se hotărăște să intre în camera sa, prin ușa ce-î despărțea, văzându-l cu pistolul în mână și că vine să 'l omoare, atunci Oscar stinge lumânarea întră dupe ușă și așteaptă pe inamic cu pumnalul într'o mână și cu pistolul la cingătoare. Când Herman apare, Oscar îl lovește cu pumnalul și e gata să 'l sugrumă. Lovitura însă a fost rău egzecutată ; iată de ce : D-l Pascali înfige pumnalul în spatele lui Herman, și în acelaș timp apucându-l de gât îl întoarce cu spatele spre public, lăsând să se vadă că pumnalul n'a făcut nici chiar o sgarietură pe corpul lui Herman. Negreșit, pentru mulțumirea iluziunii am fi dorit că în urma pumnalului sângele să izbucnească, rana să apară, în fine să vedem pe un om rănit de moarte. Aceasta însă, n'o putem pretinde, căci ar fi să facem din *ficțiune* o *realitate*, și nici d-l Pascali n'ar fi făcut aceasta,—afară numai dacă nu-î displac talentele tinere ; — totuși, d-nia sa, trebuia să aibă grijă ca în energia acțiunii sale, să nu întoarcă pe rănit cu spatele spre public, care, văzuse pumnalul lovind, fără a vedea și urmele lui. Această observațiune o fac, nu doar că e demare însemnătate,—și apoi nimeni nu e perfect,—dar pentru că asemenea greșeli se întâmplă foarte des la teatru, fără ca cei ce le fac să îngrijească a le evita.

În actul III-lea, d-l Pascali, crede că a precipita cuvintele și a le cionți înscelnează a exprima o situațiune grăbită. Eu cred cu totul din potrivă, că a ciopărți cuvintele, vrând să vorbești repede, este a strica limba, fără de nici un rezultat folositor. Iată cum se exprimă în această privință, însăși d-l Stefan Velescu : „Spectatorul plătește biletul de intrare cu 4 franci, și dacă ar dori să 'l capete numai pe 3 franci și 50 bani, casierul l'ar refuza ; asemenea dar și actorul este dator sa plătească spectatorului cu acelaș preț ficsat ; trebuie să'l facă să auză toate cuvintele ca și toate silabele, căci alt-fel plata nu 'și-ar avea răsplată.“

În partea însă în care Oscar se simte insultat de contesă, când ea 'l ofera bani, drept orî ce ajutor, d-l Pascali depinge o mare indignațiune: figura sa exprima pe rând disprețul și amărăciunea și în fine, regretul că, în contra voinței lui, nu poate deveni un om onest. În adevăr, jocul de scenă al d-lui Pascali, când, deziluzionat, voește să plece, este bine accentuat.

În tablourile următoare, d-l Pascali a avut efecte ca și defecte, pe care însă nu le voi enumera ; căci defectele nu sunt capitale, iar cât despre efecte, d-nia sa n'are nevoie de multe laude.

Ne vom opri însă, la scena din închisoare, unde este arestat Volf, și vom

observa urmatorul fapt: că ingratitudinea era bine exprimată prin mimica și nepăsarea ce afectă d-l Pascali, dar că făcea un contrast neplăcut cu vorbele ce pronunța. Ast-fel, d-nia-sa, zi-e de mai multe ori: *treb să sfîrșesc!*. În loc de *trebuie să sfîrșesc*, și aceste cuvinte, pe un ton nazal și cântător.

Vom ajunge în fine la cel din urmă act, în care Oscar este descoperit și prins chiar în casa părinților săi, contesa d'Anspach și Doctorul Magnus Verner, fără însă ca ei să 'r cunoască geneația, căci Oscar fusese în rezultat al adulterului lor. În momentul când e denunțat, el nu mai tagaduește, ci, în cuvinte zdrobitoare pentru părinții săi, în fața nobililor invitați la balul din acea seară, arată cât de inocent este el în fața societății, care, 'l-a indus pe calea reului, cât de culpabili sunt părinții care 'l-au născut și 'l-au aruncat departe de ei. D-nul Pascali, exprimă aci, toată furoarea durerii, care 'l sfășie, toată ura asupra societății și a părinților săi, și când le zice: „*Fiiți blestemați!*“ punct, ca energie, atata cât se poate da acestor cuvinte zdrobitoare.

*

D-ra M. Constantinescu, interpreta rolul Contesei d'Anspach.

Regret ca ni-î de asta dată nu pot vorbi în favoarea egzekuțiunii sale; cu toate că m'asteptam la contrariul.

În actul I-ii, când Contesa este pradată de bandiți și adusa în mijlocul pădurei, d-ra Constantinescu nu exprimă mișcarea ce se datorește unei astfel de situații. Ori cât de curajoasă ar fi o femeie, tutuși, în fața unor asasinii, ar trebui să înghețe de groază. Că trebuia dar să facă o delicată contesă, care nu cunoaște altă lecție decât că salvează, a tu arma de cît *spiritul curtezanilor*

Negresit situația era foarte dificilă, dar și d-ra Constantinescu s'a arătat prea rece. Se va zice însă, că poate, mușkulatura facială a d-nei sale nu este susceptibilă de a egzekuta mișcări, ca ea să exprime spaima, teroarea, suferința etc.... În cazul acestui mijloc l este gasit: Dacă în loc de a sta cu fața la public am îndrepta-o spre fundal scenei, sustragînd'o astfel privilegiilor privitorilor, și în același timp, am face mișcări care să denote spaima și agitații ale oracelu, care să denote suferința, publicul nu ne ar vedea fața, n'ar fi în oglinda ei mișcările interioare, și numai dupe agitațiunile corpului ar deduce că trebuie să sufărăm cumplit, fie spaima fie durerea etc...

Toate acestea însă, le poate găsi artistul, studiîndu-și cu conștiință rolul, studiînd și masurînd forțele sale proprii, studiînd natura, și în fine, ceretînd în necetă, fie cărți, fie persoane competente.

Astfel trebuie să proceadă artistul; căci altfel, dacă am asculta proverbul care zice că *geniurile se nasc iar nu se fac* ar trebui să așteptăm mult și bine ca inerția să facă din noi, geniuri și artiști mari.

Un defect principal la unii din actorii noștri este cel următor; actorul este în acțiune numai în timpul cât vorbește; îndată însă ce a terminat și urmează a vorbi conlocutorul său, cel dintâi ese din acțiune și rămâne într'o stare de răceală, care nu corespunde cătuși de puțin cu situațiunea celui de-al doilea. În acest caz, era și D-ra Constantinescu, în menționata piesă, în scenă cu Oscar din actul I-ii. Era în acțiune atât cât vorbea cu el; imediat ce termina, rămânea rece și cu nepăsare asculta cele spuse de D-ul Pascali. Aceasta este numai rezultatul *distrărei* cu cine știe ce cugetare particulară, care nu face parte din domeniul piesei. Într'adevăr greu este pentru un actor a vorbi pe scena, dar e și mai defectos de a nu asculta când un altul vorbește.

În actul al III-lea, D-ra Constantinescu, arată aceiași lipsa de emoțiune; aude vorbindu-se că Oscar e mort și sfașiat pe strade, și cu toate acestea nu se mișcă de cât într'un mod neîndestulator. Și când, pe la finele actului, vede pe Oscar intrând în casa ei, ei, care 'l credea mort, îl vede cu atâta răceală, ca și cum venirea lui ar fi fost lucrul cel mai obișnuit. Apoi, când Oscar se simte insultat și vrea să plece, zicând acele cuvinte zdrobitoare, care ar fi mișcat pe omul cel mai nesimțitor, d-nia sa nu face alt de cât să aștepte replica și să zică: *Oprește-te! Nu pleca!...* Ceea ce se vedea cât de colo că era de porunceală. Ar fi trebuit ca D-ra Constantinescu, până la pronunțarea acelor cuvinte, să exprime un fel de luptă sufletească, un fel de îndoială dacă trebuie să 'l oprească sau nu, și în fine, să 'și ia hotărârea și să 'i zică: *Oprește-te!...* atunci, când nu mai era alt mijloc de scapare.

Cu toate acestea, D-ra Constantinescu are, une ori, niște înfașiări destul de maiestroase, gesturi estetice; vocea d-sale este sonoră, de și une ori produce sunete cântătoare; totuși, pe lângă acest calitate, dacă ar tudia cu luare aminte rolele ce 'i se încredințează, dacă ar pune n odulațiune în intonări, dacă ar exprima simțimentele cu adevăratele lor cu lori, nimeni n'ar putea să nuzică: *iată o bună artistă!...*

*

Doctorul Magnu Verner, era interpretat de D-nu Petre Velescu.

În actul III-lea Verner, chiar la d'nsul acasa, ține mai multor studenți o conferință despre oare care chestiuni fizionomice. Vorbirea și atitudinea D-lui Velescu în fața studenților este tocmai aceea a unui savant care propovăduiește ideile sale cu un ton dulce și impunător. De astă data, d-l Velescu,

avea accentul diferit de al celor alte role, ceea ce probează că ar istul a înțeles deosebirea între rol și rol, între vorbire și vorbire.

Dupe ce termină conferința, Verner se ocupă de Carolina, fiica lui și a contesei d'Anspach, pe care șnsă, în fața lumii, o numeauă fina lor, căci nu le era fiică legitimă. În iubirea ascunsă ce arată Verner fiicei sale, d-l Velescu depinge acea bunătate plină de frăgezime, sub care sa ascunde adevărata iubire părintească. Artistul, mai lasă sa se întrevadă iubirea sa crescândă pentru acest copil, și prin tot jocul setii, care exprimă pasiunea și suferința gradată, ajunge în fine să nu se mai poată stapâni și în cele din urmă spune Carolinei sa se retragă. — El remâne atunci singur cu contesa și 'i cere cu stăruință să 'și legitimizeze fiica, caei nu mai poate suferi s'o vază umilindu-se astfel, fără a ști care 'i sunt parinții. Contesa nu voeste nici cu un chip, respinge asemenea propunerea lui Verner de a se cununa cu el, și acesta, în cuvinte pline de simțire 'i arată nenorocita stare în care se află copilul lor, 'i arată unde ar putea sa ajunga, dacă n'ar consimți la propunerea lui. Toate aceste, artistul le egzeceută cu multă tărie, și tranzițiunile între situație și situație, inflecțiunile vocale, gesturile, simțimintele bine ecscrimate, totul în fine, era într'o complectă armonie. Ne felicităm de succesul din acea seară al d-lui Velescu, și nu ne îndoim că și pe viitor, aceiași silință și aceiași reușita îl vor caracteriza.

În actul final, când Verner, sătul de batjocurile, ce Oscar îi aruncă în față, este silit a citi pe fruntea lui și a 'i descrie adevărutul caracter, în fața mulțimei, D-l Velescu, cu o mânie și cu o mulțumire sufletească crescândă, 'i spune că este un mizerabil, un hoț, un asasin !. Și din acea sete de răzbunare, — stinsă acum prin cele mărturisite, — când Volf denunță pe Oscar de adevărutul cap al bandiți or, și când acesta marturisește că este chiar fiul lui Verner și al contesei, — d-l Velescu cade într'o durere profundă, într'o suferință cumplită, care într'adevăr, stabilește reușita sa; mai cu seamă prin tranzițiunea ce face între prima situațiune de mânie și îndrjire și între a doua situațiune de remușcări și de durere zdrobitoare.

*

Ajung în fine cu multă plăcere la D-l St. Iulian, acest artist care în tot d'auna ne-a dat dovezi de marele setii talent,

În acea seară juca rolul lui Volf, locotenentul de bandă al lui Oscar și tatăl său adoptiv.

Cine a vëzut pe d-l Iulian în piesa *Mincinosul*, 'și-a putut face o adevărată idee despre arta sa, căci ce e drept, puținii artiști care să rivalizeze cu domnul Iulian, într'un rol ca acela din *Mincinosul*.

Șă revenim ênsă la Volf banditul, un rol nu tocmai potrivit pentru d-l Iulian, dar în care artistul a aratat că nu se sfiște de nicî un obstăcol, pentru a plăcea publicului care 'l admiră.

În actul I-ii, Volf șade pe un buștean, în mijlocul bandiților. Nu vorbește nimic; dar d-l Iulian printr'o mimică expresivă lăsa să se întrevadă toate simțimintele acestui personagiū.

Când Oscar se hotărește să-l parăseasca, durerea ce depinge d-l Iulian este aceia a unui bun părinte, care suferă de a se despărți de fiul său. La plecarea lui Oscar, Volf se luptă în sine, dacă trebuie să nu să-l descopere că nu este tatal său. Această lupta sufletească o depinge d-l Iulian și apoi își impune de a nu descoperi nimic, cu atăta tărie și durere, în cât figura artistului ia o expresiune demna de compatimire.

În actul al IV-lea, când Volf vine la Bursă, îmbrăcat ca la oraș, în exercițiul funcțiunei sale de hoț orașenesc, D-nul Iulian sustrage cu atăta măestrie pungile din pozunare, în cât cel mai rutinat pungaș n'ar fi în stare să uzeze de abilitatea ce artistul desfășură în rolul său.

La sfîrșit când Volf este adus rănit și când descoperă pe Oscar, se vede suferința de moarte a personagiului, se observă slab'rea crescînda a vocii și în fine disperarea care 'l silise să descopere crimele aceluia la care ținea ca și la viața sa.

În fine, în tot cursul rolului său, D-nul Iulian n'a lăsat nimic de dorit, adaugînd ânce o perla la succesele sale zilnice.

*

Nu mai puțin vom lauda și pe D-nul C. Notara, care 'ntr'un rol ca acela al lui Herman-banditul, și apoi, tradator al lui Oscar, a pus niște culori artistice demne de admirațiune.

În actul I-ii, D-nia sa depinge sufletul rău al banditului; acca expresiune posomorâtă și îngrozitoare a talharului fara simț, a căruia meserie și fericire este crima și banul. Afară de acestea, d-l Notara era bine deghizat. Avea o figură hidoasă și amenințătoare; mușculatura sa facială e așa de mobilă, în cât la fie ce nouă situație căpata o nouă expresiune.

Mimica și forța artistică a D-lui Notara am admirat-o în actul al II-lea, când spionează pe Oscar în odaia vecina, și când, stă aproape un act, vorbind puțin și esprimînd mult prin înșcarile ce facea.

Herman sta în meditațiune, cugetînd la planul său de tradare, și dac'ar fi observat cu de-amenuntul figura artistului, câte trazițiuni, câte efecte de artă n'ar fi descoperit cine-va în talentul d-lui Notara. În acelaș timp, când Herman se hotărește să omoare pe Oscar, și când, se îndreaptă cu pistolul în

mână spre camera lui, D-nul Notara pune în evidența cumplita zbuțumarea sufletului său, care se luptă cu frica și cu amorul aurului.

O singură observare avem de făcut D-lui Notara: când Oscar îl surprinde și îl lovește cu pumnalul, trebuia să depingă agonia unui om care să simte rănit și care să afle în fața unei morți sigure, ceea ce d-șă n'a făcut, fie din nebăgare de seamă, fie de teamă să nu strice efectele d-lui Pascali, care, după cum se observă, nu-i prea da pas a 'și egzecuta rolul în conștiința.

*

D-ra A. Gavala în rolul Carolinei, ar fi avut o mai mare reușită, dacă, — în partea unde află secretul lui Oscar și când acesta o amenință s'o omoare, — ar fi aratat mai multă disperare în fața pericolului și ar fi pus mai multă energie în strigatele de ajutor.

*

D-nul Petrescu în rolul banchierului Iordan, prin câte-va cuvinte, a lăsat să se vadă ca va deveni un bun actor.

*

Cât despre D-ra A. Alecsandrescu, în rolul chielneriței Mița, arată acea naivitate demnă de admirat; mai cu seama când marturisește ca: '*i-e frică*, de și în realitate tremura din toate membrele sale. Am dori s'o vedem într'un rol mai mare, căci promite o bună reușită în rolele de acest caracter.

*

E trist cănsă a vedea pe agentul poliției, care în fața unui omor sta nemiscat fără cea mai mică acțiune. — Onorabila Direcție de scena ar trebui să sfârșească o dată de-a ne face asemeni neplăceri, și să încredințeze chi r cele mai mici role unor elevi inteligenți, iar uu, nulităților care 'și gasesc azil în teatru.

Th. M. Stoenescu.

GÂNDULUI

Gândule, întoarce-ți zborul din spre calea mîngîierii,
 Nu vezi tu că se deschide un abis în drumul meu ?
 Nu vezi tu că mă 'npresoară brațul aspru al durerii,
 Nu vezi tu că 'n cartea soartei este scris să plîng mereu ?

Nu 'mi mai deștepta dorința de-a vorbi cu fericirea,
 Când durerea zdrobitoare lacrimile 'mi-a secat ;
 În fantastica-ți visare tu mi-ai adâncit iubirea,
 Lasă'mi dorul să se stingă, tu, ce 'n visuri m'ai purtat !

Gândule, 'n a ta furtună ia-mi iluzia credință,
 Ia-mi speranță și virtute, poți s'o iei chiar și pe ea,
 Lasă'mi ênsă mîngăierea, ca 'ntr'o zi de îndoință,
 Pe altarul amintirei să consum iubirea mea !

Sufletul iubitei mele, suveran pe-a mea simțire,
 Va lăsa în veci o urmă pe al inimei mormînt ;
 El mi-a luminat cărarea, — dar pe-un țarm de urgisire
 M'a oprit ca pe o barcă, dusă de un aprig vînt !

A ! de ce nu pot a zice că în lupta mea cumplită
 Am putut să port ca dênsa lauri de învingător !
 Tot ce pot a zice ênsă, e că inima'mi cernită
 Va fi piatra, peste care va călca al ei picior !

Th. C. Penciulescu.

TE-AM VĂZUT

Te-am văzut vorbind adesea
 De amor, — și par'c'-ai vrea
 Să primești în pept săgeata'i
 Fie bună, fie rea ;

Te-am văzut zîmbind ade ea,
 La cuvinte de amor,
 Cu un zîn bet ce sp rauță
 Dă cri căru'i muritor ;

Te-am văzut plângând adesea
 Pe acei care-au căzut
 În disgrația iubirei; —
 Dar, iubind nu te-am văzut!

Stelian Grozea

OPINIUNEA PRESEI ASUPRA VOLUMULUI DE POEZII AI D-LUI
 AL. A. MACEDONSKI.

Citim în *Binele Public*, de la 30—1 Decembrie 1881:

POEZII

DE

Aleksandru A. Macedonski

(Un volum de 448 pagine. Editura d-lor Haiman și Schönhofeld. Bucuresci.)

. . . . Ubi plura nitent in carmine, non
 ego paucis offendar maculis.
Hora rus. Ars poetica. v. 351 352.

Reprezentantul *Naturalizmului* în literatura modernă, eminentul scriitor Emile Zola, începe ast-fel opera sa *Le naturalisme au théâtre*:

„Chaque hiver, à l'ouverture de la saison théâtrale je suis pris des mêmes pensées. Un espoir pousse en moi, et je me dit que les premières chaleurs de l'été ne videront peut-être pas les salles, sans qu'un auteur dramatique de génie se soit révélé

„Notre théâtre aurait tant besoin d'un homme nouveau, qui balayât les planches encanailées, et qui opérât une renaissance, dans un art que les faiseurs ont abaissé aux simples besoins de la foule!

„Oui, il faudrait un tempérament puissant, dont le cerveau novateur vint révolutionner les conventions admises et planter enfin *le véritable drame humain* à la place des *mensonges ridicules* qui s'étaient aujourd'hui.

„Je m'imagine ce créateur enjambant les ficelles des habiles, crevant *les cadres imposés*, largissant la scène jusqu'à la mettre de plain-pied avec la salle, donnant *un frisson de* ^me aux arbres peints des coulisses, amenant par la toile de fond *le grand air libre* ^o réelle!“

câte-va rânduri, 'mi veniă în minte când am auzit de aparițiunea unui volum

ceia-ce Zola spune despre teatru în aceste puține linii, o spune în alta istorie, despre poezie, despre pictură, etc.

emicile sale, pe care le-a avut și încă le are cu detractorii săi, a rezumat, și de dreptă indignare, teoriile naturaliste, cu o precizie caracteristică
 1. Fiind că mai toate acușările ce i se aduc, sunt provenite din reaua vo-

înjă ce au idealistii săi rivali, stegarul naturalizmului stabilește, cam așa, țările jaloane ale principiilor sale.

Ce este naturalismul? În *științe*, este întoarcerea la experiențe și la analiză, crearea chimiei și a fizicii, introducerea metodelor egzacte cari, de la finele secolului trecut, au reînviat toate cunoștințele noastre; în *istorie*, este studiul raționat al faptelor și al oamenilor, căutarea sorginilor, reînvierea și înfățișarea egzactă a societăților trecute și a mediurilor în cari au trăit; în *critică*, este analiza temperamentului scriitorului, reconstruirea epocii în care a trăit (aceasta pentru producțiunile din trecut); în *litere*, în romane mai cu seamă, este compilarea continuă de documente omenești, umanitatea văzută, zugrăvită, și rezumată în creațiunile reale și eterne. Aceasta este munca gigantică a secolului nostru!

Iată, prin urmare, ce este acel naturalism, persecutat și defăimat! Iată pe ce baze solide se întemeiază aceste teorii, cari fac să turbeze pe toți acei cari ved alunecându-le pământul de sub picioare! Iată acel naturalism, pe care unii îl ved așa de murdar! Unde e murdăria? În teoriile naturaliste, sau în procedurile neoneste și superficiale ale de-tractorilor?

Zic dar, că aceste solide teorii și neînălțurabile tendințe mi-au trecut prin cuget când am luat în mână volumul de poezii, ce anunțai în fruntea acestei mici notițe critice.

Și, mi-am zis în sine-mi: ce se conține oare această carte? Va mai imulji ea numărul atator altele, pline cu stihuri amoroase, dedicate cutărei Dulcinee pe care o dă târgului ș'o face de ocară, vorba lui Heliade? Fi-va ea tot în categoria acelor cărți de poezii, îndesate cu plânsuri și țipete artificiale și de porunceală?

Oare să nu ne fie dat și nouă, a auzi accentele simple ale unei suferințe reale, a ni se sfâșia inima la strigătele durerii celei adevărate, a vedea în fine pe om reprezentat ca om, cu carnea și oasele lui, cu calitățile și defectele lui, cu momentele lui de sublimă avânt către viitor și de reală transportare în trecut?

Oare să asistăm neconținut la plânsuri fără lacrimi, la răni nesângerate, la ființe ideale iar nu la bărbați, la ângeri sau la stele rătăcitoare, iar nu la femei, la dureri de conveniune, la entuziasmul de ocaziuni?

Eată ce mi ziceam, când, zărind pe coperta volumului meu, aceste rânduri în litere mici:

Tot ce-aș vrea ca mângâiere într'a mea desmoștenire,
E să mi se fie 'n seamă că am plâns ș'am suferit;
Bun că am intrat în lume și că lumea m'a 'nrăit!
Urgisit de cer și oamenii le-am răspuns prin urgisire!
Am fost paria 'n mijlocul țării mele.—M'am luptat
Corp la corp cu traiul zilnic și cu soarta ne'npăcată
Subt a căreia sandală inima mi însângerată
Chiar și astăzi e strivită, fără 'nvins a mă fi dat!

Iar în prefață am citit, între altele, și aceste cuvinte: „Voiți exprima însă, că am, că a sosit timpul ca mână poetului să atingă o nouă coardă a harpei și „*poezia duioșiei* a ajuns la momentul când trebuie să ecpire. *Fata tânăra pe* „insufliă compătimire, dar ori cât ar *induișia*, nu zmulge lacrimi. *Lamartin* „adevăr, defectul capital de a fi plângeros, dar de a nu plânge nici o dată „este, dupe mine, adevărată poezie a inimii, și acestui gen aparține o mare „ziile coperse în volumul de față“.

Și mai departe: „Cum voiți să nu fiă mai atingător de a plânge pe o fată tânăra care cade din cauza mizeriei, de cât pe o fată tânăra care moare, negreșit din cauză că a răcit la vr'un bal? Și apoi, curând sau mai târziu o să murim toți. Negreșit că este înduioșător de a vedea pe un seamăn al nostru sfârșindu-se în floarea vieții; însă, dintre fata care moare supunându-se unei legi crude poate, dar neînălăturabilă, și dintre fata care cade din lipsă unei bucăți de pâine, care din două este mai de plâns? *Harpista* lui Duliu Zamfirescu sau *Fata tânăra* a lui Bolintineanu? *Harpista*, care este silită să se vînză pentru a hrăni pe mama sa, sau o fată care moare de boală naturală și, după cum zice țeranul, pentru că n'a mai avut zile? Răspunsul ni-l vor da două exclamări.

„Dacă am asista în realitate la moartea unei tinere fete care, nu ne-ar fi nici logodnică, nici amantă, nici rudă, ca bună oară copila din poezia lui Bolintineanu, am exclama și noi și ori-cine: *Biata fată!*”

„Dacă însă, ne-ar fi dat să asistăm la rușinosul moment în care, o tânăra fată, zdrobită de lupta vieții, să vinde pentru a da pâine mamei sale, și noi și ori-cine am striga: *Nenorocita!* Exclamarea *Biata fată*, este accentul înduioșării; strigătul *Nenorocita*, este vocea durerii”.

Mă opresc aici. Autorul a exprimat, prin aceste egsemples, cu prisos, și mai bine de cum aș fi făcut eu, tot ceia ce voiam să zic.

De aceea, declar că citind cu de amănuntul acest volum și văzând că conținutul corespunde principiilor la care mă închin în literatură, și că fondul cărții, este consecință cu teoriile emise în prefață, am prins atâta simpatie, de densul, că nu 'l pot analiza fără oarecare prietenie. Găsesc în el toate calitățile, și dacă dacă voiți, defectele care 'mi plac, adică: energie în exprimare, corectitudine în formă, atât în rime cât și în economia versului, un dispreț măreț pentru judecata celor care să ascund într'un sistem, ca într'o scoică; o îndrăzneală mare, o vigoare, extremă de colorit și de cugetare, o îngrijire și o conștiință artistică rară, în acest timp de producțiuni grăbite.

În cât pentru fondul acestor poezii, ele ne vorbesc mai mult despre om că călă despre freamătul frunzelor; mai mult despre inimă de cât despre stele; *cugeta* mai mult de cât cântă. Căci, cum zice autorul: „Omul este baza poetului. Să ne punem stele pe frunte, dar să punem și cugetări pe hîrtie!”

Dar pentru a cugeta trebuie a suferi, și poetul care n'a suferit nu este un cugetător.

Cugetările mari, a zis Vauvenargues, vin din inimă. Dar oare, l'aș întreba eu, inima scoate accente energice, sau izbucnesce în cugetări mari, dacă nu suferă, dacă nu este săpată de dalta durerii?

Geniul, cât de mare, nu este biotonisit geniū, pînă ce n'a suferit; suferința este boțezul, și în același timp, partea geniului.

Inima poetului însă, nu se impresionează când vrea și fiind că vrea poetul. Acesta nu poate zice, tam-ne-sam! hai să sufer, hai să simț că mă doare! Sau, hai să mă impresionez, să 'mi inchipuesc că mor, să văd cum este *la gentilezza del morir* a lui Leopardi!

Nu. Inima poetului, permitemi-se comparațiunea, este ca *harpa eoliană* din povestă, espusă în aerul liber, mută când nici o ondulațiune nu e împrejur; dar care lasă să se audă acorduri desperate când crivățul mugesce pe coardele ei, suspină încetîșor când zefirul adia, rîde cu voioșă când vr'un curent prea stîngaciu o lovește, și amuțește, i se rup coardele chiar, când gerul e prea aspru și o 'nghiață fără ȳ'lă!...

Ziseii mai sus că și curagiul caracteriză poeziile d-lui Macedonski Aproape mi vine a retracta acest cuvânt și eată de ce.

Mai întâiu, care să fiă genul *exclusiv* al poeziilor d-lui Macedonski? Numai *poezia socială*? Nu, bine înțeles. Poetul e poet, n'ăi ce să 'i faci; s'avântă une-ori și printre stele dar, după cum spune singur în prefață: „acestui gen (*poezia socială*) aparține *mare parte* din poeziile coprinse în acest volum.“

Acum, ca să reviu la ce am început, întreb: pentru ce numi oare autorul *poezia sa, poezie socială* și nu *poezie naturalistă*? S'a temut oare de scandalul ce va produce acest cuvânt? 'I-a fost teamă de vâlva ce va face printre tinerii lustruiți, cari au trebuință să apere *elegiile amoroase* și versurile formate din *stele* nu din literi, pentru a plăcea cocoanelor?

Nu cum-va *realistul nostru poet*, s'o fi gândit că nu va face partisans și admiratoare în secul frumos, dacă se va declara *naturalist*? Nu știe d-lui că fiicele Evei, citesc și adoară în public pe unii autori idealisti, și în ascuns petrec nopți albe citind pe cei *naturalisti*, cari dacă n'au locul de onoare în biblioteci, sunt ascunși pe după perne, sau așezați în locurile unde coconițele 'și jin încuiete secretele inimei?

Și, de altă parte, temutu-s'a oare de poetastri, ori de unii critici, acele adevărate *fantasme cobitoare* cari s'afin la drum (vorba lui Alecsandri), căutători de pete în soare, ori de moduri în papură, temutu-s'a oare de dênșii, când, în a doua parte a prefeții volumului său a început a spune că a rimat cutare vorbă cu cutare alta, că 'și a permis cutare licență?

Să fiă un adorator *fanatic* al *formeii* și d-l Macedonski?

De, mai știți minune!

Dacă am lua prima poezia din volum, intitulată *Ecourile nopții*, mai-mai că am în clină a crede....

În adevăr, pentru ce poetul a început cu acea bucată *maestră*, în versuri de două silabe ș'adesea de una, dar care, ca fond, nu poate rezista nici în fața celei mai slabe din interiorul colecțiunei!?

Aide, *realistule*, mai mult curagiu!

Nu umbla să ne adormi, cu o poezia la început și cu câte va vorbe în prefață, *privitoare* la rime și silabe, și să ne faci să credem că ești puțin *cam formalist*!

Știm cu toții că, grația unei stăruințe continue și unor reguli ce și-al impus singur, ai ajuns, cum am zice, a *turna versurile*; dar, știm de asemenea, că partea cea tare o ai în fondul poeziei, în cugetări, în acele bucăți filosofice, pe care francezul le numește *poésie raisonnée*....., sau cum ar zice românul, *poezie cu miez*!

Dacă te sfiești, poete, lasă-mă pe mine, să răspund și coconițelor, scandalisate de *Noaptea de Aprilie*, ori de *enigmatică* și resistentă *Plevna*, precum și poetastrilor, pe cari Alecsandri 'i-a numit în *Oda la Bahlui*, *broasce de uscat*, în opozițiune cu adevăratele broasce cari orăcăesc în bălți—lasă-mă, zic, să le răspund prin două strofe din drăgălașul Ithalo al d-tale:

Pudicele cutăne ce noaptea, și ră
 Făr'a roși, la tineri să între l dă pas,
 Roșindu-se ca racii le v d l'a mea poveste
 Și le aud d'ăcea lăsându se la glas;
 Pedanții noștri-asemeni 'i v d stăruind din nas.

Pe când toți poetașii, pe versurile-aceste
Cășun, să le măsoare lungimea la compas!

În plus că au să'mi scoată vr'o câte-va silabe.
Nu ncape îndoială : vor face acest spor
Apostrofate literi, citindu-le în cor ;
Dar versurile-ni oare, ori cât ar fi de slabe
Putea-vor să le facă mai slabe c'ale lor,
Ce lăncede și fizici târandu-se pe labe,
În negura uitărei pe dată cad și mor !?

Curios lucru ! Eu voi să analizez volumul de poezii al d-lui Macedonski, și m'am pomenit înșepând lumea ! Ce treabă am cu ea ! Vinovatul însă e tot poetul, căci la el am găsit acul și eu, jucându-mă cu el, am înșepat în dreapta și în stânga !

La Bruyère, maestrul pictor al *Caracterelor*, zice undeva : „a face o carte este un meșteșug, ca și cum ai face un ceasornic. Nu e de ajuns numai spiritul pentru a fi cineva autor.“

Nu știu ce va mi înțeles unchișul cu aceste vorbe ; eu unul, mi le-am adus aminte după ce am terminat de citit poeziile d-lui Macedonski.

Mi le-am adus aminte și m'am întrebat, că ce artă o fi aceia care întocmește așa de bine diferitele bucăți dintr'un volum !

Cum și ce fel, nu știu ; dar am simțit o deosebită plăcere pe minut ce înaintam și întorceam filele. Conținutul diverselor poezii este așa de variat și înălțuirea lor așa de bine făcută, în cât cititorul merge din surprindere în surprindere ; aci e minunat de norocita maestria a *Ecourilor nopții*, aci fiorul 'l coprinde la citirea *Ocnelor*. Mai dincolo izbucnesc în ris de satira *Formele*.

Ș'apoi, nu mai departe, un curent 'i trece prin tot corpul și o căldură 'l coprinde din cauza *Nopții de Aprilie*, care însă 'l lasă iute pentru a i se strânge inima și a blestema soarta la auzul *Accentelor intime*. Consolarea însă e aci aproape, doar întorcî fila și a-mintirea *Copilăriei*, te smulge din ghiarele vieții reale, te transportă spre blonda și nebunatică copilărie, lăsându-ți numai în inimă măhnirea liniștită a unui timp ce 'nu mai este!...

Și așa până la fine.

Ne pare rău că nu putem reproduce măcar câte-va versuri din unele bucăți ; spațiul unui foileton de ziar e prea neinduplecat. Ș'apoi am putea oare să culegem flori din toate ? Și n'ar fi o nedreptate a preferi numai pe unele ?

Cum poți cita *Mângâierea Desmoștenirii*, acel cântec de durere al poetului, sau *Călugărenii*, reușitul fragment epic, fără sa nu amintesc de *Noaptea de Septembrie* sau de *Iunie*, de tăcutul și liniștitul *Castel*, de melancolic și misteriosul fragment din *Lara* lui Lord Byron, de întristătorul *Beneficiu*, de neîngrijitoarea *Providență*, ori de cunoscuta comedie *Indeșul* ?

Ca să le împac pe toate, n'am reprodus din nici una, lăsând ori cui libertatea d'a le aprecia în întregul lor.

Convins că, pe cât am putut, am făcut această repede dare de seamă mai mult ca uu Aristarh (în miniatură, de sigur) de cât ea un Zoil (cum sunt mulți pe la noi), ter

min prin aceste cuvinte ale lui Charles Noufier, cu rizicul d'a fi acuzat că citez prea mulți autori:

„Il est si agréable de faire preuve du facile talent de peser des syllabes, de disséquer des mots, de souligner une épithète hasardée ou une rime défectueuse ! Il est si avantageux d'ailleurs pour la cause dont le poète n'a pas cru devoir embrasser les intérêts, de le prendre en défaut sur une rime ou sur une épithète ! Joies puériles de la médiocrité, qui rappellent les insulteurs publics que les Romains plaçaient sur le chemin des triomphateurs, et qui ne les empêchaient pas de s'élever, entourés d'acclamations et couronnés de lauriers, aux pompes du Capitole !“

Ertamise-va însă, de cei ce închid ochii ca să nu vadă, îndrăsneala ce am d'a afirma că Macedonski rupe energie cu trecutul și că reprezintă poezia viitorului ? Nu știu.

Totuși, mențin afirmarea, pentru că

Văzuți cum să ridică d'o dată Viitorul
Și pe Trecut își pune cu forțe noi piciorul.

D. Racoviță.

(Va urma opiniunea altor ziare.)

Primiți din partea distinsului literat și Româno-fil, M. A. Canini, următoarea traducere în limba Italiană a unuia din sonetele d lui Macedonski. Această traducere a fost deja publicată de d. Canini în mai multe ziare Italienești. — D. Canini este cel care a mai tradus între altele și *Fu a ténără pe patul morții* de Bolintineanu. vezi „Albina Pindului“.

SONETTO

(Tradotto dopo Al. A. M. donski)

„In certi di dell'anno, O il g n' mister
„Scorger si p te il parad o perto,
„Cosi suona l ama.... Appuri i vero
„Chi de'secreti di natura è sper o.

„Tal prodigio non io, non io dave o,
„Lo creda il volgo pur, lo creda certo
„Lasciami in pace; solo n a e o
„Quel che coi sensi e co ag' e accetto.“

Io così and ndo per la ie i tratto,
Altrui lice a, quando a me tu er
Sovra co i nt e chio apars a in tratto;

Un sobito rossor mi tinse il viso:
Sparve allora la terra agli occhi miei
E vidi tutto aperto il paradiso!

Milano.

Marco-Antonio Canini.

Mama Suferinzilor

Intr'o stradă depărtată
Din orașul București,
Intr'o casă ruinată
De 'ți-e milă s'o privești;

Locuiește o sërmană
Vêduvă de om și zile...
N'are foc și n'are hrană
Numai două mici copile...

Una, ca o dulce fragă,
De un an și două luni;
Îi era cu mult mai dragă
Ca minune 'ntre minuni!

Sërăcia era goală
Astfel cum v'o închipuiți...
Pe cămin răcise-o oală
La cărbunii desroșiți !...

O fetiță, cea mai mare,
Suferind de-o boală grea
Să părea că zile n'are...
Și tușea, mereu tușea...

„Mi-e frig mamă! — ea zicea,
„Și mi-e foamea foarte grea!“...
Mă-sa suspinând tăcea :...
I-ar fi dat, dar nu avea....

„Mi-e și sete, maica mea...
 „Viața mi se duce, scapă“...
 Mă-sa 'n cană cum privea
 Găseca ghiță, iar nu apă.

—
 Frigu 'n casă se lățise
 Marioara tot tușea...
 Lumînarea amorțise :...
 Sărăcia este grea !

—
 „Doamne !“ — zise-atunci femeia ;
 „Pentru ce ne-ai mai lăsat ?“...
 Ochiul ei vărsa schinteia
 Unui fulger mâniat !...

—
 Tresări atunci de-o-dată,
 Și prin searbăda lumină,
 Vede 'n ușă că se-arată :
 A Românilor Regină !

1882 Ianuarie.

Scarlat C. Moscu.

BALUL

Cunoașteți voi vârtejul ce se numește bal,
 Când muzica cu zgomot se 'nalță ca un val ?
 Când sutele de inimi în frac sau catifele
 S'aruncă cu beție în valul furtunos ?....
 Când plecturile toate, sfoase sau rebele,
 Coprinse sunt de-odată de-un freamăt voluptos ?
 Când buza lângă buză, suflarea 'și împreună,
 Când mintea egzaltată și inima nebună
 Cu greu innăbușește delirul de-un minut ?.....
 Pe-o față ângerească când puț prin cugetare
 O lungă, nesfârșită și dulce s'erutare ?
 Când vorba este mută și ochiul è limbut ?
 Când aierul se 'ncarcă de raze și parfume,
 Când te-affi între lume și nu mai ești în lume ?

Când tremuri ca o frunză și mori fără să mori ?
 Când zgomotul matasei cu valuri de senzații,
 Îți umple al tău suflet de tainică aspirații
 Și 'necă a ta privire în ochi schinteietori?...
 O! voi ce nu cunoașteți acea tă nebunie,
 Gustați, gustați mai iute, poetica 'i beție,
 Veniți sub polcandrul ce varsă dulci lumină
 Acolo sunt copile cu fețele de crini!
 Acolo sunt și visuri, în gaze și rēțele,
 Muiate 'n diamante ca cerurile 'n stele!
 Acolo sunt poeme de raze și de flori....
 Acolo 'mă-este cerul cu stele și cu soări!

Al. A. Macedonski.

P'UN ALBUM

P'un album, în două rinduri, câte nu se mai pot scri
 Zic poezi; — eu iubirea 'mă p'un album n'o pot descri.
 Duliă Ioanin.

Din cauza multor erori de tipar, retipărim următoarea poezie:

JOC DE EVANTALIŪ

Doamnei C.

Am zis fetiței: „Pe zarea 'naltă
 Vezi tu ninsori?“
 Și evantallul strângând îndată,
 Privirea lină 'și-o pierde 'n nori.

I

Am zis atuncea: „Și pe-a mea frunte
 Ierni au căzut!“
 Dar copilița capul ș'ascunde
 Sub evantallul nestrăbătut.

II

Am zis copilei: „Ascultă ce șoapte
 Vin din păduri?“
 Și evantallul se dă 'ntr'o parte
 De pe obraji săi de răsuri.

Atunci adaug: „In piept, duioase
 Șoptiri mi-ai pus.“
 Ah! evantallul sub pătură dese
 Capul ei gingaș iar l'a supus.

III

Zic iar copilei: „Corna, privește
 Prin stânci fugind.“
 Și evantallul iar desvlește
 Ochi ce mângâie valul mugind.

I-am mai zis însă: „Valul nu geme
 Cum gem amar!“
 Dar evantallul neplierzând vreme
 Fața-i cerească mi-a răpit iar!

IV

Eu zic fetiței: „O floare, iacă
 Sub pasul tău!“
 Și evantallul iar se apleacă,
 Și floarea rîde pe stîul sēt,
 Și-i zic: „O floare mai vrei, copilă:
 |Nu-me-uita!“
 Dar evantallul, fără de milă
 Imi dă pricină vai! de-a ofta.

V

Ș'am zis atuncea: „Vezi trista cruce
 Pe Domoclet?“
 Ea evantallul strângând, își duce
 Lungă cătare, spre munte 'ncet.
 — „O altă cruce, curînd, în cale
 De-i întâlni...
 Sub evantallu, lasă, cu jale,
 Lacrimi se nde genele tale
 Pe crucea celui ce te iubi!“
 Mehadia.

„Anonim.“

MOȘTENITORUL CRIMEI

Dramă în 5 acte cu 7 tablouri.

de

GEORGE BUZOIANU

V. A. URECHIE

ACTUL II.

(Urmare.)

TABLOUL II

Scena reprezintă o odă. În fața scenei spre stânga o masă de brad acoperită cu o fața de masă albă și prea curată. O lampă cu obaț-jour. În dreapta ghivece cu flori înflorite așezate pe fereastră. Scaune, o canapea, în stânga un șifonier, toate aranjate în mod simetric. La ridicarea cortinei Elena cu Maria în rochi simple, negre montate; stau lucrând la o masă. Maria e o fată de 17 ani. Figura Elenei arată urme de suferințe.

SCENA I.

ELENA MARIA.

ELENA

Maî ai mult Mario?

MARIA

Maî am destul mamă, dar nu face nimic.

ELENA

Dacă ești ostenită, maî odihneștete copila mea,

MARIEA

Nu mamă, nu sunt ostenită, ar trebui să fii tu înaintea mea.

ELENA (aparte)

Sărmana mea copilă, trăind în ast-fet de suferințe, cine știe ce soartă te așteaptă.... O..., grozavă sarcină e pentru unii vicața.

MARIA (după o pauză întrerupându-se din lucră)

Dar moș Marin de ce nu maî vine pe la noi, mamă? nu 'l am văzut de două săptămâni.

ELENA

Tocmaî la el mă gândiam.., nu știu ce poate să fie.

MARIEA

Să nu fie bolnav?

ELENA

Și n'avam pe tine trimete..

MARIEA

Sărmanul moș Marin, cât e de bun.. Mi aduc aminte când eram mică. — de câte ori venea la pension când tu erai bolnavă, mă chema zicându'mi coconiță Marioară, asta-mi făcea rău, și când 'l rugam să nu 'mi mai zică așa, atunci el mă privea, cu lacrimi în ochi.

ELENA

Da! el a fost generos, el a avut grije de tine, te-a iubit ca pe copilul său.. Dumnezeu să îți respălătească binele ce ne-a făcut.

MARIEA

Și când pleca, când trebuia să-mă părăsească, 'mi arunca o privire lungă, care mă făcea să plâng. Toate fetele mă întrebați cine era acel om... Eă nu știam ce să răspund, dupe cum nici acum n'aș ști ce să zic.. El nu e tatăl meu.. (Elena tresare.) Doapna directoare credea că era un servitor al nostru — (pausă) tatăl meu! O! ce trist e pentru o fată care rămâne în lume fără tată...

ELENA (speriata).

Mario!

MARIA

Mi-ai spus că a murit de când eram încă în leagăn, de câte ori voiam să te rog a mi vorbi despre dănsul, în tot dăuna tu făceai să îngreiețe cuvintele pe buzele mele.....

ELENA

O! asta-i prea mult plânge).

MARIA (aruncându-se în brațele Elenei)

Tu plângi mamă, dragă mamă, iartă-me, dar nu mai plânge,

ELENA

Să te iert? și pentru ce să te iert copila mea!... (apart). Nu trebuie să știe nici o dată (pausă) (o săruta.) Marioară, n'am răspuns nici o dată la strigătul tău, dar dacă iubești pe mama ta, în genuchi te rog, să nu mă mai întreb nici o dată.. Fără să știți sermană copilă, tu-'mi deschideai niște răni cari nu se vor vind ca nici o dată

MARIA

Mamă!

ELENA

Nici o dată.. nu... Nici tă... Oh! când gândesc, la soarta ce îți e rezervată... Când mă gândesc ce vei deveni pe lună... Marioara, copila mea.. 'mi vei asculta consiliile mele, nu cse așa. Tu vei fi u minie... tu te vei gândi că nu ai nici un ajutor, că ești săracă și mai taziți când vei singură...

MARIA

Mama!... mamă.....

LENA

O! lasă-mă să 'ți spui... să nu 'ți fie frică... auzi... auzi o dată va trebui să fii singură... atunci să nu fii încrezătoare, lumea înșală... promite'mi că vei păzi consiliile mele, vezi tu, pentru cei săraci, pentru fetele ca tine, altă nădejde nu e de cât la Dumnezeu.

MARIA

O! știu mamă... și 'ți jur că voiu urma consiliile tale... Dar nu mai vorbi așa... eu nu pot trăi fără tine... nu?...

ELENA (finând'o pe inima sa cu privirile către cer)

O! Doamne! fie-'ți milă de dânsa, ferește-o de relele ce m'aū lovit pe mine... pauză Bine copila mea... aidi nu mai plânge... ștergeți lacrămile... eu trebuie să plec, mă duc să în cerc rochia la care lucrăm.

SCENA 2-a

Aceeși MARIN.

MARIA apucându-l de (nă)

Ai fost bolnav, nu așa?...

MARIN

De unde stii asta?

MARIA

Negreșit, cum ar fi putut fi alt-fel, dacă d două săptăm ni nu a venit pe la noi.

MARIN

Așa e, nimic nu m'ar fi împedic t. . Da am fost bolnav, dar nu e nimic... așa se bolnăvesc uncheași, acum s nt sănatos d ip cum vezi... tre Ele a, așezân lu-e pe un caun lângă dânsa) și Dumnezeu ce mai faci? !servând n ai eu at nție C va să zică asta?.. pentru ce sunteți mișcată?.

ELENA același joc

Trebue să 'ți vorbesc în parte. .

MARIN

Ce lucr aza coconița Marioara.

MARIA

Mos Ma vine, iar 'mi zici eo oniță?...

ELENA (pri nd pe Maria

Coconița Mario. ră lucrează rochii pentru ca să 'și susție vieața... dacă toate coconițele vor fi făcând ast-fel...

MARIN

Așa e!.. Coconițele noastre nu lucre ză rochii nici chiar pentru dânsel .

MARIA

Ce fel, se poate una ca asta ? dar atunci fetele de boer de ce mai învată lucru în pension.

MARIN

Pentru ca să știe să 'l poruncească draga mea !

MARIA

Eă una nu voiu face ast-fel.

MARIN

Când vei fi coconișă, nu asa?

MARIA

Moș Marinc, dacă 'mi vei mai zice inca o dată ast-fel voiu plânge.... na !...

MARIN *aparte*)

Sermana mititică...

MARIA *care în acest ti p se p sese iar la lucru*

Mamă, am finit rochia.

ELENA

Bine, Marioară du te alături și o încearcă....

MARIA *(lăsând rochia, o înfășoară într'o hartie, către Mari , pleând)*

Să nu pleți numai de cât, auzi ?.....

MARIN

Te voiu aștepta, Marioară. — *(Maria ese.)*

SCENA III

Acciași fără MARIA.

MARIN

Ce este doamnă ? pentru ce sunteți atât de mișcată ?

ELENA

Maria me nelin'ștește.

MARIN

Cum așa ?.

ELEN

Știi că are deja 18 an . .

MARIN

Știr, dar asta nu 'mi spune nimic.

ELENA

Și-a adus aminte că trebuie să aibă un tată.

MARIN

V'a întrebat despre dânsul ?

ELENA

Da, m'a întrebat... o ! astă întrebare a resunat dureros în inima mea

MARIN

Și ce i-ați răspuns ?

ELENA

Ce puteam să-i răspund... Într-o barbă a fost înșeptată. Mult timp i-a servit Dumnezeu drept tată... Acum rațiunea îi spune, că asta nu poate fi. Ea știe acum că Dumnezeu nu i-a fost alt-ceva decât un bine făcător.

MARIN

Astfel că ?

ELENA

Astfel că, astăzi Maria se crede cea mai nenorocită.

MARIN

Cum, și-a spus-o asta ?

ELENA

Mi-a spus-o.

MARIN

Și nu-i ai spus nimic spre a o liniști ?

ELENA

Întrebarea a fost atât de reședă că în deșire puile mamă în vârstă și
pui e.... Atunci ai sosit.

MARIN

Bine că am sosit ce pu' în a timp lăta ne-a umplut înfăte. Da nu trebuie să mai
astptăm ; trebuie să găsim ce va să i spunm că va pre a o liniști

ELENA

S'o înșel... Să i trebuințez un rana spre măi de ușura ea... da hiar când am
nșela-o privirea ei va fi o vechei a rășcare.

MARIN

A de Doamnă, lmi ește-e nu v lea totu n negru..... dar șterge-te acraime pentru
Dumnezeu, poate să vie copila și să zăndu ne atsf ?

ELENA

Cat ști de bu Cum aș putea vr o a a sa ti răsplătesc binele ce-mi-ai făcut.

MARIN

Ce mai stai de vorbești... E vorba de resplata acum.

ELENA

Dumneata zici ast-fel, dar eu nu voi uita nici o dată acea ce ai făcut pentru mine... Eram fără ajutor... Eram părăsită, și ori de câte-ori disperarea, 'mi unea simțurile, ori de câte ori eram gata de a cădea sub gr utatea durerii, Dumneata ai fost înaintea mea și m'ai susținut, Dumneata ai avut grija unui tată pentru copilul meu.

MARIN

Doamnă, vă rog... să lăsăm toate astea... să vorbim mai bine de dânsa... Acea ce am făcut eu, ori care altul ar fi făcut'o în locul meu... ș'apoi va veni timpul când toate astea le vei înțelege. Acum e timpul să ne gândim la viitorul ei... E fată mare... știe carte și de acum încolo nu trebuie să ne gândim de cât la un bărbat care să-i facă fericirea....

ELENA

E tânără încă pentru a se mărita.

MARIN

Știu, dar e bine să ne gândim mai din nainte... Pe urmă a venit timpul, să spun că pentru dânsa, starea în care vă aflați, nu mai poate ține, trebuie să o schimbăm,..... Cât despre înzestrarea, ei nu trebuie să vă mai îngrijii!

ELENA

Nu te înțeleg.

MARIN

Doamne..., eartă-mă. — și eu sunt un nenorocit... și eu am suferit multe cu viața mea. Nici o dată nu 'ți am spus asta... Nu știam cum să ți o spun... Dacă am îngrijit de soarta Mariei ca un tată dupe cum zici, apoi află doamnă, că și eu aveam o copilă care avea numele ei, și care dacă mi ar fi trăit ar fi fost acum de vârsta ei. Mumă-sa a murit născând'o. Vezi dar că e natural ca să am pentru dânsa, dragostea și dăruința unui tată.

ELENA

Nu mi ai spus nici o dată asta....

MARIN

Nu știam cum să ți-o spun doamnă,.... Acum chiar nu ți-ai fi spus'o dar fuț nevoit... ș'apoi chiar altfel să fie — asta ar fi o datorie pentru mine.... 'ți aduci aminte de îngrozitoarea noapte când Nedeleanu a fost omorât—sărmanul meu stăpân, când a căzut lovit, când mizerabilul fugea, el nu mai avu viață de cât pentru a mă jura să am grije de D-ta și de fiul său.... De atunci nu v'am părăsit.... Puteam face alt-fel '....

ELENA

Dar băeatu ce se mai face? Nu 'mi-ai spus nimic despre dânsul....

MARIN

El mă îngrijește... El nu este ca toți cei de seama lui... 'ăște singuratic... Nu ve-

este să văză pe nimeni. Am cautat să știu pricina, dar n'am putut afla nimic...

ELENA

Nu cum-va să fi aflat ceva?

MARIN

A! Nu... despre asta sunt sigur... Cu toate astea nu stiu ce să cred.

ELENA

Sermanul băeat...

MARIN

Dar în cele din urmă, despre el nu me îngrijesc tocmai așa de mult... E tânăr încă, în curând va pleca în străinătate... cu toate că nu prea vrea,... mai alaltă eră, a fost pe la mine auzind că sunt bolnav.

ELENA

Ce inimă nobilă....

MARIN

Nobil ca și tatăl său... Și i-am spus că mai bine ar face să se întoarcă iar în străinătate... închipuește-ți ce mi-a răspuns? .

ELENA

Ei bine?...

MARIN

Vrea mai întâiu să se însoare, și pe urmă să plece.

ELENA

Să se însoare, așa de tânăr!

MARIN

L'am făcut însă să înțeleagă,.. cred că mă va asculta... dar să lăsăm asta... Eu trebuie să es, voi veni mai pe urmă și vom regula ceea ce va fi de cuviință, în privința Mariei... De acum încolo, nu trebuie să te mai îngrijești de urmare...

ELENA

Și eu trebuie să es puțin.

(Va urma).

George Th. Buzoianu.

IMPROVISAȚIE

(Nepoatei mele Maria-Gretchen Simionescu)

Gretchen, cercetând o dată cartea oarbilor destine
 Am găsit că ursitoarea a fost darnică cu tine.
 Ea n'a scris nimic pe fila netedă ce te-aștepta
 Căci a vrut ca tu, menirea, sa ți-o scrii cu mâna ta.

Gretchen dragă, pēna-acuma încă tot nu poți se scrii,
 Său și de-ai putea, ai scrie : *prăjituri și jucării*;
 De aceea da'mi condeiul, căci eu scriu cu înleznire,
 Tu, învața de citește ce ți-oiu scri eū : *Fericire*.

Ianuară 1882.

Duiliu Zamfirescu.**Cântec de dor**

Viata mea fiind pustie,
 N'ar mai fi se nu mai fie!
 Sufletu-mi fiind pustiu,
 N'aș mai fi se nu mai ~~fi~~!

De cât astfel de junie,
 N'ar mai fi se nu mai fie!
 De cât astfel de om viu,
 N'aș mai fi se nu mai fi!

De cât jale 'n bucurie,
 N'ar mai fi se nu mai fie!
 De cât mort și încă viu,
 N'aș mai fi se nu mai fi!

Plâng pe searbăda-mi junie,
 N'ar fi fost se nu mai fie!
 Plâng pe sufletu-mi pustiu,
 N'aș fi fost se nu mai fi!

Al. A. Macedonski.

Gravurile noastre

I

Castelul Imperial din Livadia

Livadia este o localitate în partea de Nord a Rusiei. — Ea fusese sub stăpanirea mai multor proprietari, cari au urmat unul după altul; apoi deveni una din posesiunile împăratului Alecsandru II. — Moștenitorul tronului, astăzi, Imperatul Alecsandru III, a locuit acest castel în timp de primăvara și toamnă. În jurul acestui castel se mai găsesc și altele, destinate pentru locuința a cator-va miniștrii și a mai multor demnitari ai statului. Afară de acestea, mai sunt și câte-va cazarme pentru un număr limitat de oaste. Tot aci se găsesc plantațiunile și alele demne de admirat, grădinii pe țărmul mării, care fac petrecerile cele mai placute ale Livadiei.

În acest castel, prințul Alecsandru I-ia al Bulgariei, primi cea dintăiu delegațiune a noului său stat, în luna lui Mai, anul 1879.

II

O casă țărănească din Suedia

Această gravură este copia unuia dintre minunatele tablouri ale școlii Flamande! Precum se vede, efectele de umbra și lumina, concurează și pune în evidență pe onestul tată de familie care, după o zi de stradanie, se întoarce de la vânătoare și își ia pe micul seu copil în brațe. Copilul îi zîmbește cu vioiciune, iar muma privește din ușa, fericită și uimită. — Celălalt doi copii cari completează grupul, se uită, coprinși de curiozitate, la tatăl lor. — Atitudinea ce ei pastrează, dovedește ca prânzul să va gati în curând și că întreaga familie se va așeza peste câte-va momente sub largul adăpost al caminului, a căruia lumină se și resfrânge asupra persoanelor din primul plan al tabloului.
